

Hazreti Mirza Baširudin Mahmud Ahmad
Halifa-tul Mesih II

HAZRETI AHMAD, OBEĆANI MESIJA

HAZRETI AHMAD, OBEĆANI MESIJA

Bosanski prevod

HADHRAT AHMAD, THE PROMISED MESSIAH

by Hadhrat Mirza Bashirudin Mahmood Ahmad,

Halifa-tul Mesiah II

S engleskog prevela:

Fahrija Avdić

Lektor:

Džemaludin Poturović

Ispravke napravio u poredbi s originalnim urdu tekstom:

Wasim Ahmad, misionar za BiH

Izdavač:

Verlag der Islam
Genfer str. 11
60437 Frankfurt/M
Deutschland

1. izdanje

Juni 2005.

1000

ISBN: 3-932244-12-5

Sva prava pridržana. Nije dozvoljen nijedan vid umnožavanja ili kopiranja bilo kojeg dijela ovog izdanja, osim uz izričitu saglasnost vlasnika autorskih prava ili izdavača za BiH.

Sadržaj

Uvod	7
Predgovor	9
Hazreti Ahmad – Obećani Mesija	13
Porodica	13
Objašnjenja o napisanoj historiji porodice	14
Rođenje i djetinjstvo	19
Rano obrazovanje	21
Period nakon školovanja	22
Odbijanje imenovanja	24
Božiji znak	26
Marljiv život	27
Očeva smrt	27
Duhovne vježbe i služenje islamu	30
Njegovo samoodricanje	30
Pojavljivanje u javnosti	31
Neprestalne objave	31
Brahin-i-Ahmadija	31
Bratova smrt	34
Ugledni sljedbenik	34

Zakletva sljedbeništva	35
Saopćenje Obećanog Mesije	35
Putovanja i polemike	36
Debata s kršćanima	38
Čudna epizoda	39
Promovisanje namaza petkom	40
Konferencija religija	41
Izazov	44
Ubistvo Lekh Rama	44
Turski ambasador u Kadijanu	44
Ahmad i dr. Henry Martin Clark	45
Prijedlog mira	47
Jedno putovanje	47
Kuga u Pendžabu	48
Prijedlog Obećanog Mesije za lijek protiv javnih nereda u Indiji	49
Ujedinjavanje Džemata i neuspjeh neprijatelja	51
Talim-ul-islam visoka škola	51
Džematu daje ime Ahmadi	52
Pregled religije	53
Objavljena hutba	53
Učenje arapskog	53
Položen temelj munare iz starog predskazanja	54
Početak uspjeha	55
Žrtva novog pokreta	56
Uznemiravanje na sudu i konačno oslobađanje	56
Putovanje u Lahor	57
Putovanje u Sialkot	58

Smrt Maulvi Abdul-Karima	61
Druga posjeta Delhiju	61
Posjeta Ludihani i Amritsaru	61
Predskazanje o smrti i Sadar andžuman	63
Politički nemiri	64
Samaj konferencija	65
Finansijski komesar u Kadijanu	65
Posljednja posjeta Lahoru	67
Obraćanje bogatim	68
Poruka mira i smrt Obećanog Mesije	68

Uvod

Ahmadija pokret je najnapredniji i najdinamičniji pokret unutar golemog islamskog tijela. Ovaj pokret je bio osnovan 1889. godine od hazreti Mirze Ghulam Ahmada, Imama Mehdiya i Obećanog Mesije. Jedinствeni aspekt ovog pokreta, koji se jasno raspoznaje od ostalih islamskih grupa, jeste da je ovaj pokret osnovan pod Božijom naredbom i uputom. Primalac ove naredbe je bio hazreti Ahmad koji je imao čast i privilegiju da uživa stalnu Božiju pomoć, uputu, zaštitu i naklonosti tokom cijelog života. Prikaz njegovog života jasno svjedoči da je on, nedvosmisleno, bio određen od Boga. S obzirom na ovo, očita je važnost proučavanja njegove životne historije. Činjenica je da je to, zapravo, obaveza za svakog onog ko se želi uvjeriti u istinitost njegove tvrdnje.

Nažalost, do sada je vrlo malo knjiga o ovoj temi. Knjiga u vašim rukama je kratko kazivanje, ali ipak vrlo sadržajno i razrađeno. Ja želim i molim Boga da ovo zadnje izdanje knjige bude od izuzetne dobrobiti za svoje čitaoce.

Želim izraziti svoju zahvalnost mr. I. A. Ayazu, iskusnom prosvjetaru, koji je temeljito pregledao ovaj tekst i napravio neophodne izmjene i ispravke. Neka ga Allah obilato nagradi.

London, decembar 1985.

Ataul Mujeeb Rašhed,
imam Londonske džamije

Predgovor

Zadnje godine devetnaestog i prve dvadesetog stoljeća svjedoci su prelaska iz jedne u drugu epohu ljudske historije. Od tada su čovjekovo svakodnevno povećanje znanja o zakonima prirode i njegovo rastuće majstorstvo vladanja njenim silama, dodali novu dimenziju ljudskom životu na zemlji. Ovaj ogroman napredak je oslobodio zbunjujuću raznolikost i kompleksnost problema u svakoj sferi čovjekovog života. Dok su neke vrste poravnanja i koordinacije u procesu rješavanja u fizičkoj sferi, moralne i duhovne vrijednosti demonstrativno ratuju gubeći bitku i izgleda da nemaju mnogo šanse u izgradnji svog čvrstog stajališta, a nekamoli prodiruće smione prednosti protiv sila razaranja.

Izgledi su mračni i neveseli. Osiguranje ovih vrijednosti je, prije svega, zadatak religije, a religija je nemarna na tom tlu i bespomoćna u ovom suprotstavljanju. Izgleda više nego vjerovatno da možda uskoro bude pometena s puta velikim talasom sila takozvane modernizacije i progresa. Strašna je istina da sav ovaj progres gura čovječanstvo prema haosu i uništenju prije nego prema sigurnosti i napretku. Fizičko i materijalno su postali jedina briga i preokupacija čovjeka. On je potpuno time zaokupljen i ne pomišlja na sutra i na drugi svijet. No, šta će čovjek dobiti ako stekne cijeli svijet, ali izgubi svoju dušu?

Zar tu, onda, nema pomoći, dok se sami upravljači i zaštitnici duha počinju odricati samog Boga, izjavljujući da Bog nije više centar našeg bića i proglašavajući smiono: Bog je mrtav?

Zaista, postoji: “Allah je – nema Boga osim Njega, Živog, Samouzdržavanog, Sveodržavajućeg. Ne obuzima Ga drijemež, niti san. Njegovo je sve što je na nebesima i na Zemlji. Ko je taj ko će posredovati kod Njega osim po Njegovom odobrenju? On zna šta je pred njima i šta je iza njih; a oni ne obuhvataju ništa od Njegovog znanja osim onog šta On želi. Njegovo kraljevstvo doseže preko nebesa i Zemlje; i čuvanje njihovo Ga ne umara; i On je Uzvišeni, Veliki.” (Kur’an 2:256)

Ako je ovo ovako, zašto Bog sebe ne manifestira u ovo doba kako je to uradio u prošlosti? Zašto Njegovi atributi nisu na djelu danas, kao što su bili u prošlosti? Kada se kaže: “Bog je mrtav”, zašto da Bog ne proklamuje: “Nisam. Ja sam Vječan, Samoopstojeći, Sveodržavajući.”

Božiji sifati (svojstva) su vječni i oni su na djelu cijelo vrijeme. On Sebe manifestira danas kao što je to u svim dobima u prošlosti i istim znakovima kao što je u prošlosti. On uređuje uputu, prikladno za sve prilike, u svim vremenima. On Sebe stalno otkriva onima od Svojih sluga koji Mu teže.

Sve situacije i kompleksnosti ove epohe su otvoreni pred Njim i On je, u Svojim savršenoj mudrosti, načinio propise za sve od njih. Jedino je On ostavio slobodan izbor za svako od Svojih stvorenja da odaberu i slijede put upute i sigurnosti, ili put grešaka i uništenja.

Sveobuhvatna uputa je sadržana u Kur’anu, verbalnoj objavi povjerenoj Poslaniku islama, s.a.v.s., u periodu od 23 godine (610 – 632 poslije Isaa). Kur’an je predvidio drugi duhovni dolazak Časnog Poslanika u kasnijim danima (62:4). Zaista je drugi duhovni dolazak mnogih poslanika, npr. Isusa Krista, Bude, Krišne itd. bio predskazan u različitim skriptama i svetim knjigama različitih religija, a vrijeme njihovog pojavljivanja izgleda istovjetno, precizno rečeno, krajem devetnaestog stoljeća kršćanske ere. Tek trenutni osvrt će, onda, pokazati da su se sva ova predskazanja trebala ispuniti u pojavi jedne osobe, jer je Istina kao i uputa za čovječanstvo nedjeljiva, i lijek za bolesti doba mora biti jednoličan, opsežan i dosljedan.

Taj Obećani, Jedan, bio je Ahmad iz Kadijana (1835 – 1908), koji je postao primalac objave u 1876. godini, koja se nastavila sa povećanom učestalošću do njegove smrti (26. maja 1908). On je bio iskreni i predani sluga Časnog Poslanika islama i bio je osoba besprijealnog života i najvišeg duhovnog statusa. Godine 1891. proglasio je da mu je Bog objavio da je on bio Obećani Mesija (Reformator) kasnijeg doba. Jedna od njegovih objava ga je opisala kao Allahovog šampiona u službi Poslanika. On je najavio da je jedna od njegovih najvažnijih dužnosti bila da, u svjetlu njemu povjerenih objava, dalje obrazloži uputu iz Kur'ana, uputu koju je čovječanstvo trebalo u epohi koja je ležala ispred njih i koju je on opisao kao epohu koja ima isti odnos prema njegovom dobu kao i dobu Adema. U ispunjavanju te dužnosti on je, ispred začuđenih očiju onih koji su tragali za Istinom, pokazao široko i očevidno beskrajno blago znanja, filozofije, upute, mudrosti i istine iz Časnog Kur'ana. Zapravo, on je čovječanstvu otkrio novi i sjajni duhovni univerzum koji je bio sadržan u Kur'anu. Njemu su bile otkrivene nebrojene moralne i duhovne vrijednosti sadržane u Kur'anu i pokazane u svojoj savršenosti od Časnog Poslanika, tako da ljudi mogu imati dobrobit ne samo iz propisa nego također iz njegovog primjera. Ukratko, on je bio određen da razloži Božiji odgovor širokoj kompleksnosti problema dolazeće epohe.

On je uživao zajedništvo sa svojim Stvaraocem i istakao put tom zajedništvu za sve koji su ga tražili, tako da danas, u svim krajevima svijeta, njegovi sljedbenici uživaju blagoslov tog iskustva i svjedoci su toga.

Njegova predskazanja se nastavljaju ispunjavati u svim dijelovima zemlje i time pružaju svjedočenje o njegovoj ispravnosti i istinitosti njegove tvrdnje.

Uputa koju je razložio dokazala se kao spas miliona, kojima je donijela unutrašnji mir i duhovnu vedrinu usred svijeta okupiranog metežom i svim vrstama nedaća.

Ova mala brošura koja uklatko iznosi neke od događaja u njegovoj karijeri, pružajući letimičan pregled njegovog života i karaktera, potpuno je neadekvatna da bi zadovoljila žarku i

strastvenu radoznalost učenjaka ili tražitelja, ali bolje nego da uopće nema nikakvih podataka. Zaista je nedostatak vjernog i opsežnog prikaza njegovog života, karaktera i poruke na engleskom jeziku predstavljao ozbiljan jaz, koji mora biti ispunjen da se suzbije bolest koja nagriza temelje moralnog i duhovnog života nad najvećim dijelom globusa. Ovu brošuru je napisao na urdu jeziku njegov sin i drugi nasljednik Sahibzad Mirza Bašir-ud-Din Mahmud Ahmad (1889–1965) tokom 1916. godine, samo osam godina poslije Ahmadove smrti, a bila je prvi put objavljena u Engleskoj 1917. godine. Ove datume treba imati u glavi svaki čitalac da bi odstranio nerazumijevanje i zabunu. Sam autor je ispunjenje ostvarenja jednog od najvećih predskazanja Obećanog Mesije, koje je naširoko bilo objavljeno u februaru 1886. godine. U tom predskazanju je Allah, dž.š., najavio Ahmadu da će mu se roditi sin koji će biti izuzetno nadaren, bogobojazan i upućen. Ovo se predskazanje ostvarilo tri godine nakon njegove objave rođenjem Sahibzade. Kasniji događaji su svjedoci istinitosti ove objave koja se do detalja ispunila i dokazala kroz njegov život i rad. On je postao poglavar Ahmadija pokreta u martu 1914. i vodio Pokret iz jedne pobjede u drugu, uprkos najstrožijoj opoziciji, koja je u nekim prilikama prerastala u gorko i brutalno proganjanje, sve do smrti u novem-bru 1965. godine.

Hague, juli 1967.

Zafrulla Kan

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

Hazreti Ahmad – Obećani Mesija

Puno ime Ahmada, osnivača Ahmadija pokreta, bilo je Mirza Ghulam Ahmad. On je pripadao Kadijanu, selu smještenom 11 milja istočno od Batala željezničke stanice, 35 milja od Amritsara i oko 70 milja od Lahora. Rođen je 1835. godine u istom selu. Njegov otac je bio Mirza Ghulam Murtaza. Bio je rođen kao blizanac, u petak. Njegova sestra (bliznakinja) umrla je malo poslije rođenja. Prije nego što nastavim opisivati njegov život, bit će korisno dati kratak opis porodice u kojoj je bio rođen.

Porodica

Njegova porodica bila je jedna od najpoštovanijih u zemlji i vodi svoje porijeklo do Barlasa, amidže imperatora Timura. Kada je taj osvajač zarobio Kuš, kojim je tada upravljao njegov amidža, on se sa svojom familijom preselio u Korasan. Tamo je familija zadugo živjela. U desetom stoljeću po Hidžri, što odgovara zadnjem dijelu šesnaestog stoljeća kršćanske ere, član familije, Mirza Hadi Beg, iz nekih nepoznatih razloga je emigrirao u Indiju sa oko 200 pristaša i izgradio naselje na mjestu u okolici rijeke Bias. Izgradio je selo devet milja od rijeke i nadio mu ime Islampur (grad islama). Kako je bio osoba plemenitog roda, Centralna vlada u Delhiju ga je postavila na mjesto upravitelja Kadi, tog dijela zemlje. Imenovanje je dovelo do promjene naziva sela, od Islampur u Islampur Kadi, ukazujući da je to bilo sjedište lokalnog kadije. Postepeno je u običnom govoru izostavljena

riječ Islampur, te je ostao samo naziv Kadi, koji je izgovorom lokalnog pendžabi jezika promijenjen i na kraju preveden u Kadijan.

Selo je i dalje bilo sjedište porodice i premda su živjeli daleko od glavnog grada imperije – Delhija, članovi familije su obavljali važne službe pod Mogulima. Kad je moć Mogula opala i Pendžab bio rasparčan u oblast pod kontrolom drugog vlasnika, porodica je ostala u kadi – neovisnom posjedstvu Kadi-jana i njegove okolne zemlje koja je iznosila oko 60 milja. Tada su Siki došli na vlast i neki od Ramgara Sika su ušli u savez sa pojedincima iz susjednih porodica da bi započeli kampanju protiv Kadijana. Ahmadov pradjed je nekako uspio odbiti njihove napade u toku svog života, ali u vrijeme njegovog sina Država se postepeno tako smanjila da je jedino selo Kadijan, koje je tada bilo poput tvrđave okruženo zidinama – ostalo uz porodicu. Na kraju je, izdajom nekih njegovih stanovnika, i selo bilo zaposjednuto od Sika i svi članovi porodice, muški i ženski, bili su zatvoreni. Poslije nekog vremena Siki su im odobrili da odu i oni su odselili u državu Kapurtala, gdje su ostali nekoliko godina. Kada je maharadža Randžit Sing učvrstio svoju vlast i postepeno doveo sve sitne vlasnike zemlje pod svoju upravu, on je porodici Ahmadovog oca dopustio da se vrate u Kadijan. Mirza Ghulam Murtaza i njegova braća su ušli u vojnu službu maharadže. Kao nagradu za službu, maharadža mu je vratio jedan dio imovine koja je nekada pripadala njegovom ocu. Kada je Britanija istisnula upravu Sika, oni nisu priznali pravo na povraćenu imovinu, ali je Ahmadovom ocu bilo dato pravo vlasništva nad selom Kadijan i on je bio priznat kao glavni gazda u dva susjedna sela i data mu je doživotna nadoknada od 700 rupija. Njegovih 80 sela, koja su bila vlasništvo njegovog oca, nikada nije vraćeno porodici.

Objašnjenja o napisanoj porodičnoj historiji

Dolje su navedeni dijelovi objavljeni u nekoliko izdanja knjige “Pendžabske poglavice” (“Punjab Chiefs”) od *sir* Lepela

Griffina i col. Massya, koji govore u vezi s ovim. Svaki napose predstavlja cjelovitu sliku stanja tako da se iz jednog u drugi članak ponavljaju iste činjenice:

“Posljednje godine Imperije Babar vladavine, 1530. Hadi, Magul iz Samarkanda, emigrirao je u Pendžab i nastanio se u Gurdaspur oblast. On je bio prilično obrazovan čovjek, i bio je određen za Kadi ili kao policijski službenik nad sedamdeset sela u okolici Kadijana, grada za koji se tvrdi da ga je osnovao, nazivajući ga Islampur Kadi, iz kojeg je, prirodnom promjenom, naziv prerastao u Kadijan. Kroz nekoliko generacija porodica je obavljala odgovorne dužnosti pod imperijalnom vladom i tek kada su Siki postali moćni, pala je u siromaštvo.

Mirza Gul Muhammed i njegov sin Ata Muhammed bili su zauzeti vječitim raspravama sa Ramgarhiom i Kanhayom Misalsom, koji su upravljali državom u susjedstvu Kadijana; i na kraju, gubeći sve svoje posjede, Ata Muhammed se povukao u Begowal, gdje je, pod zaštitom Sardar Fateh Singh Ahluwalia, živio mirno dvanaest godina. Poslije njegove smrti Randžit Sing, koji je zaposleo svu zemlju Ramgarhia Misal, pozvao je Ghulam Murtaza da se vrati u Kadijan i povratio mu jedan dio njegovih prastarih posjeda.

On je, onda, sa svojom braćom ušao u maharadžinu armiju obavljajući uspješno službu na kašmirskoj granici i na drugim mjestima.

Za vrijeme Nao Nihal Singa, Šer Singa i Darbara, Ghulam Murtaza je stalno bio zaposlen u aktivnoj službi. Bio je poslan s generalom Venčura u Mandi i Klu 1841. godine, a 1843. za Pešavar u komandu pješadijskog puka. Istakao se u vrijeme ustanka u Hazari, i kad je 1848. izbila buna, ostao je vjeran svojoj vladi i ratovao na njenoj strani. Njegov brat Ghulam Muhi-ud-Din, također je obavio dobru službu u to vrijeme. Kada je Bhai Maharadž Sing umarširao sa svojom vojskom u Multan da pomogne Divan Mulrađ Singu, Ghulam Muhi-ud-Din, sa drugim zemljoposjednicima, Langar Khanom, Sahivalom i Sahib Khanom Tivanaom, podigao je muslimansko

stanovništvo i s vojskom Misra Sahib Dayala napao Sik pobunjenike i potpuno ih porazio, goneći ih u Čenab, gdje se preko 600 njih utopilo i umrlo.

Pripajanje nekih posjeda koji su ranije pripadali porodici bilo je ponovo provedeno i uz to data penzija (kao renta) Ghulam Murtazi i njegovom bratu u iznosu od sedam stotina (700) rupija, i oni su zadržali svoja imovinska prava u Kadijanu i susjednim selima. Porodica je obavila izuzetnu službu u toku indijske bune 1857. godine. Ghulam Murtaza je uključio mnoge ljude, a njegov sin Ghulam Kadir je služio u vojsci generala Nikolsona kada je ovaj službenik ugušio pobune 46. Narodne pješadije, koji su prebjegli iz Sialkota u Timugat. General Nikolson je Ghulam Kadiru dao priznanje, potvrđujući da je 1857. godine familija Kadijan pokazala veću lojalnost nego bilo koja druga u oblasti.

Ghulam Murtaza, koji je bio poznat kao iskusan ljekar, umro je 1876. i naslijedio ga je njegov sin Ghulam Kadir. On je bio uvijek aktivan u pomaganju lokalnim vlastima i posjedovao je mnoga priznanja od službi povezanih s vladom. Neko vrijeme je služio kao nadzornik u Gurdaspur Oblasnoj službi (District Office). Njegov jedini sin umro je u ranoj mladosti i on je usvojio svog bratića, Sultan Ahmada, koji je poslije smrti Ghulam Kadira smatran kao glava porodice. Mirza Sultan Ahmad je ušao u vladinu službu kao naib-tahsildar i sada je viši pomoćni komesar (Extra Assistant Commissioner).

Moramo spomenuti Mirzu Ghulam Ahmada, mlađeg sina Ghulam Murtaze i osnivača značajnog religijskog pokreta poznatog kao Ahmadija. Rođen je 1835. i imao je izvrsno obrazovanje. On je 1891. godine obznanio da je Obećani Mehdi ili Mesija (reformator) muslimanske vjere. Kao iskusan teolog i dijalektičar, uskoro je zadobio veliki broj pristalica svog čvrstog vjerovanja i Ahmadija sekta sada ima preko 300.000 sljedbenika u Pendžabu i drugim dijelovima Indije. Mirza je bio autor mnogih radova na arapskom, perzijskom i urdu jeziku, u kojima se borio da razjasni doktrine džihada, za koje se vjeruje

da su imale znatan utjecaj među muslimanima.

Pošto je stalno bio uključen u rasprave i parničenje sa svojim religijskim protivnicima, život mu je bio buran mnogo godina. Ali do dana smrti 1908, zadržao je stav da njegovi sljedbenici poštuju čak i one koji se ne slažu s njegovim pogledima.

Sjedište Pokreta ostaje Kadijan gdje je Andžuman-i-Ahmadija osnovao veliku školu i štampariju za širenje vijesti vezanih za Pokret. Duhovni nasljednik Mirze Ghulam Ahmada je Maulvi Nur-ud-Din, dobro poznati ljekar, koji je nekoliko godina službovao za maharadžu od Kašmira.

Porodica je u punom posjedu prostranog sela Kadijan s pravom na vlasništvo, i također ubire talukdari, porez na dohodak, u iznosu od pet od sto u tri susjedna sela.”

* * *

Ovo je bila ukratko historija porodice u kojoj je bio rođen Mirza Ghulam Ahmad, Obećani Mesija, prije nego što je bio određen za svoju uzvišenu misiju. Samo nekoliko članova iz njegove porodice prihvatilo je reformu za koju je bio poslan. Allah mu je zato u jednoj od objava negovijestio da će svi oni izumrijeti ne ostavljajući potomke iza sebe i da će, praktično, njegova porodica nastaviti svoju lozu samo kroz njega i njegove potomke. To se i ostvarilo. (*Primjedba prevodioca*)

HAZRETI AHMAD – OBEĆANI MESIJA

Rođenje i djetinjstvo

Sada nastavljam s navođenjem događaja iz Ahmadovog života. Već sam rekao da je on bio rođen u nekom periodu 1835. godine, kada je zvijezda sreće njegovog oca bila još u usponu. Vlasništvo nad posjedima i njegov rang u maharadžinoj armiji omogućili su mu dobar položaj u životu. Međutim, volja Svemogućeg bila je da Ahmad bude odgajan u uvjetima koji će njegovu pažnju usmjeriti prema Bogu. Dogodilo se da je za tri godine maharadža Randžit Sing umro i s njegovom smrću moć Sika je počela opadati. Ovo je Ahmadovog oca uključilo u sudbonosne promjene, koje su došle do vrhunca u vrijeme britanske uprave u Pendžabu, kada je njegovo vraćeno imanje bilo ponovo oduzeto. I premda je potrošio hiljade rupija u nastojanju da obnovi svoj posjed, njegovi naponi su se pokazali uzaludnim. Želja da povrati svoju imovinu nastavila ga je opterećivati do kraja života. O tome Ahmad govori u jednoj od svojih knjiga, gdje kaže:

“Zbog mnogih razočarenja, moj otac je uvijek bio namršten i tužan. On je potrošio blizu 70.000 rupija u parničenja, za koja se unaprijed znalo da će biti neuspješna, zato što je zemlja koja je pripadala našim djedovima već dugo bila izvan našeg posjeda i njen povrat nije bio ništa do blijeda nada. Neuspjeh njegovih uzaludnih napora, sa svojim tužnim

posljedicama i bolom, učinile su život mog oca jadnim, i upravo mi je to pomoglo da napravim časnu promjenu u svom životu, jer me jad njegovog života stalno tjerao prema čistom životu, slobodnom od svih svjetskih meteža. On je ostao gospodar nekoliko sela i primio je iznos od britanske vlade kao nagradu za dobar rad, osim penzije za razne službe koje je obavljao, ali pošto je sve ovo bilo neznatno u poređenju s onim što je jedanput uživao, uvijek je bio potišten i bezvoljan. I često je davao oduška sebi govoreći da je toliko boli koje je podnio da osigura proste svjetske posjede podnio u ime religije, oni bi ga učinili časnim. Također bi recitovao neke od svojih izreka govoreći o uzaludnosti ovosvjetskog truda.

Pred kraj života osjećaj griže savjesti, da će se pojaviti praznih ruku pred Uzvišenim Gospodarom, dnevno je rastao u njemu i mnogo puta bi sa žaljenjem govorio: "Ja sam protraćio svoj život u težnji za beskorisnim stvarima ovoga svijeta."

Iz gornjeg navoda, u kojem je opisao očeva razmišljanja u toku svog djetinjstva i mladosti, izgleda da su okolnosti u kojima je Ahmad primio svoj prvi rani trening bili tako određeni od Boga da ljubav ovog svijeta nikada nije mogla naći mjesta u njegovom srcu. Istina je da su životni uvjeti njegovog oca i njegovog starijeg brata bili takvi da su oni od svjetskih ljudi smatrani počasnim i uglednim, a od državnih službenika tretirani s poštovanjem i doličnošću. Bez obzira na to, njihovo traganje za materijalnim pogodnostima i njihova životna borba za istim, te njihov neuspjeh da ih postignu u mjeri u kojoj su smatrali da imaju pravo, zbog statusa njihove porodice, bili su dovoljni da u čistoj i neuprljanoj Ahmadovoj duši utisnu istinu da je život ovog svijeta prolazan i da, na kraju, svako mora podnijeti vlastiti obračun svom Stvaraocu. Ovo je bila lekcija koju je tako dobro naučio u djetinjstvu, da je nije zaboravio do zadnjeg časa. Premda mu je svijet prišao u najprivlačnijem svjetlu i probao da ga odvrati s njegovog puta, on tome nikada nije posvetio ni najmanje pažnje. Jedanput otuđen od toga, on se tome više nikada ne bi ponovo približio.

Tako je u ranom djetinjstvu doživio gorko iskustvo –

lekciju svoga oca koja je njegovo srce zauvijek ohladila prema ovom svijetu. U tom vrlo ranom dobu sve njegove misli su bile usmjerene da zaradi zadovoljstvo Svemogućeg. Njegov biograf Šaik Jakub Ali navodi vrlo značajnu anegdodu iz njegovog djetinjstva, kada je zamolio svoju drugaricu s kojom se igrao, a kojom se kasnije oženio: *“Moli se za mene jadnog, da možda i meni bude podarena slast molitve.”* U ovoj kratkoj molbi izrečenoj dok je još bio dijete, možemo uvidjeti kvalitet emocija koje su ispunjavale njegovo srce čak i u tim ranim godinama i opaziti da je cilj njegovih želja bio Bog i jedino Bog. Osim toga, možemo opaziti pronicljivost i oštroumnost koju je postigao još u ranim godinama. On je spoznao da jedino Bog ima moć da ispuni sve želje, kao i to da čak i slast molitve jedino Bog može podariti. Ova žudnja za naklonošću ka molitvi i njegova spoznaja da je samo Bog može zadovoljiti, u glavi djeteta od desetak godina, oko kojeg su i mladi i stari bili predani ovom svijetu, dokaz je da je njegovo srce bilo potpuno oslobođeno prljavština svijeta i ispunjeno ljubavi prema Bogu, i da može biti primalac posebne Božije pomoći da napravi snažne promjene u svijetu.

Rano obrazovanje

On je bio rođen u doba mraka *džahilijeta*, kada se malo brige pridavalo učenju. U vrijeme vladavine Sika, ako bi osoba primila pismo od prijatelja, morao bi sebe izložiti priličnom naporu da ga pročita i pisma bi često ostajala zadugo nedešifrirana zbog toga. Mnogi iz više klase su ostali nepismeni tokom cijelog života. Ali kako je to bila volja Sveznajućeg da je Ahmad trebao biti pripremljen da provede važnu Božiju misiju, on je usadio u glavu Ahmadovog oca da treba osigurati neku mogućnost za njegovo obrazovanje. Tako se dogodilo da, uprkos svim ovosvjetskim brigama, čak u to vrijeme neznanja, njegov otac nije zanemario potrebu da osigura sredstva za njegovo obrazovanje koje je smatrano dovoljnim u to vrijeme. On je još bio dijete kad je njegov otac uposlio jednog učitelja po imenu Fazil-Ilahi. Od njega je naučio čitati Časni Kur'an i nekoliko per-

zijskih knjiga. Kada je imao 10 godina, za njega je bio unajmljen drugi učitelj, Fazal Ahmad, koji je bio vrlo dobar i pobožan čovjek i prema Ahmadovoj vlastitoj procjeni, učio ga s velikom marljivošću i pažnjom.

S ovim gospodinom on je pročitao nekoliko knjiga arapske gramatike. Kad je imao 17 ili 18 godina, bio mu je unajmljen još jedan učitelj po imenu Gul Ali Šah. Od njega je naučio više o arapskoj gramatici, a također je proučavao logiku i filozofiju. Uz to je proučavao nekoliko knjiga o medicini pod nadzorom svoga oca koji je bio iskusan ljekar. Ova mjera obrazovanja je u to vrijeme smatrana kao više obrazovanje, premda uzimajući u obzir važnost zadatka za koji je bio određen da ga obavi, to nije mnogo značilo. Pisac poznaje neke osobe koje su bile njegovi studentski drugovi i koje su učili isti učitelji. Oni su bili ljudi srednjeg znanja. Učitelji, također, kojima je bilo povjereno njegovo obrazovanje, nisu bili ljudi ni od kakvog visokog znanja, jer je u to vrijeme obrazovanje i školovanje bilo manje cijenjeno i bilo koja osoba koja je pročitala nekoliko knjiga na perzijskom ili arapskom jeziku smatrana je obrazovanom. Tako, ni okolnosti niti učitelji od kojih je primio svoje obrazovanje nisu bili takvi da ga opreme onim što je zahtijevao veliki zadatak njegovog života. Stručnost koju je postigao sadržavala se, uglavnom, u čitanju perzijskog i arapskog, te u tome da se tečno izrazi na tim jezicima, usmeno i, u izvjesnoj mjeri, pismeno. Njegovo obrazovanje nije išlo dalje odavde. Što se tiče religijskih uputa, on je malo toga primio od bilo kojeg učitelja. Međutim, volio je proučavati i ostajao bi u očevoj biblioteci, potpuno predan toliko dugo, da bi njegov otac prigovarao kako se boji da, možda, ne ugrozi svoje zdravlje, a time je, ustvari, nastojao da ga odvuče od navike za proučavanjem kako bi njegov interes vezao za svoje ovosvjetske poslove.

Period nakon školovanja

Do vremena kad je završio svoje obrazovanje, britanska moć se već bila učvrstila u Pendžabu. Nemirna vremena bune

su već bila prošla i ljudi su spoznali da je put napretka u službama pod britanskom vladom. Prema tome, mnogi mladi ljudi iz uglednih porodica postali su pravnici u poslovima uprave. Slični razlozi, zajedno sa spoznajom činjenice da mlad čovjek nije imao interesa u poslovima posjeda, uvjerali su njegovog oca da ga posavjetuje da traži zaposlenje od vlade. Prema tome, on je produžio za Sialkot i uzeo mjesto u službi policijskog pomoćnika. No, i pored toga, veliki dio svog slobodnog vremena nastavio je posvećivati literaturi i vjerskim pitanjima, i čim bi bio slobodan od posla u kancelariji, on bi se bavio studiranjem, poučavanjem ili religioznim diskusijama. Njegova pobožnost i iskrena predanost vjeri su postali općepoznati i cijenjeni, i premda je bio mlad čovjek od 28 godina, bio je visoko cijenjen od starijih ljudi muslimana kao i pripadnika hindu religije. Imao je povučenu narav i najviše svog vremena provodio je u kući. Ovo je bio period kada su kršćanski misionari ponovo počeli svoje aktivnosti u Pendžabu i muslimani su, nevični njihovim agresivnim metodama, povremeno trpjeli poraze od njih. Međutim, kad god bi Ahmad uzeo učešće u diskusiji, kršćani su bili ti koji su se povlačili. Tako je počeo uživati poštovanje ovakvih misionara koji su, uprkos razlici u vjeri, imali poštovanje prema istini.

Pobjeda Britanije od njihovih misionara bila je smatrana kao predigra njihovom trijumfu i oni su bili dovoljno prosti da pomisle da će za vrlo kratko vrijeme britanska vlada prisiliti muslimane da prihvate kršćanstvo pod prijatnijom oružja. Ovo se može vidjeti iz pažljivog čitanja knjiga koje su u to vrijeme objavili protiv islama. Bez imalo griže savjesti oni su koristili najgori jezik protiv islama i njegovog časnog Osnivača, u tolikoj mjeri da su, jedanput, neke od mudrih glava među britanskim službenicima morale zapaziti da neće biti čudo ako se, kao posljedica ovakvog pisanja, ponovi buna koja se dogodila 1857. godine. Ovakvo stanje je trajalo dok misionari nisu bili uvjereni da je uprava Indijom pripala britanskoj kruni a ne misionarima, i da kraljica Viktorija uopće nije odobravalala širenje kršćanstva silom oružja i izazivanje nepoštovanja prema religijskim osjećanjima bilo kojeg dijela naroda. Ukratko, u to vrijeme su

odnosi između muslimana i kršćana bili izuzetno napeti i misionari su svoju uljudnost pokazivali jedino prema onima koji su na njihovu propagandu reagirali u duhu pristanka. Protiv onih koji su to stavljali pod znak pitanja, njihov bijes nije poznao granice. Pa, ipak, Ahmadovo poštenje, iskrenost i pobožnost stvorili su veoma pohvalan dojam na Rev. g. Batlera, misionara u Sialkotu, uprkos činjenici da je Ahmad primio vrlo zavidno poštovanje za svoju religiju i nije poštedio protivnika na polju religijskog suprotstavljanja. G. Butler je znao da nije imao šanse da nad svojim rivalom postigne pobjedu za svoju religiju, nego suprotno, tj. postojala je mogućnost da on lično bude pridobiven od svog protivnika. On je, možda, čak bio gnjevan zbog intelektualne nadmoći svog rivala. No, uprkos svemu ovome, g. Butler, kako je sam rekao, nije mogao a da ne pokaže drugačiji tretman prema njemu od onog kakav je imao prema ostalim religijskim oponentima. Ovo je bilo upečatljivo pokazano kada je g. Butler trebao oputovati u Englesku. On je lično otišao u sud do kancelarije pomoćnika komesara i ovaj ga je pitao šta je bio razlog njegove posjete. G. Butler je odgovorio da je samo želio da se, na odlasku, pozdravi s Mirzom Ghulam Ahmadom. Kako je po svojoj prirodi bio izravan, otišao je pravo do Mirze Sahiba, sjeo i razgovarao s njim a onda otišao.

Odbijanje imenovanja

Ahmad je ostao na ovoj dužnosti četiri godine, ali krajnje bezvoljno. Na kraju, kad je dobio pristanak svoga oca, smjesta je podnio ostavku i vratio se kući. Onda je, na očev zahtjev, počeo nadgledati zakon o vlasništvu u vezi sa porodičnim posjedima. No, njegove misli nisu nikada bile na poslu. Njegov osjećaj sinovske poslušnosti nalagao mu je da provodi volju svoga oca, ali on nije osjećao interesovanje u svom zanimanju. Kad bi se vratio kući poslije izgubljenog slučaja, njegovo lice bi izgledalo veselo tako da su ljudi pretpostavljali da je slučaj bio odlučan u njegovu korist, dok se poslije ispitivanja ne bi

pokazalo suprot-no. Kad je bio zapitan za razlog svog radovanja, rekao bi da je on uradio šta je mogao, a da je ishod bio onakav kako je Bog odredio da bude. No, sada kada je stvar bila odložena, bio je ponovo slobodan da se posveti svojim proučavanjima i obraćanju Bogu.

Ovo je bio period proturječja u njegovom životu. Njegov otac je želio da on posveti brigu poslovima porodičnog posjeda ili da uzme neko zaposlenje, dok su njemu bila mrska oba ova posla. Često su mu se zbog toga podrugivali i ismijavali ga. Dok je njegova majka bila živa, ona ga je štitila, ali kad je umrla, on je stalno trpio prijekore od oca i od svog starijeg brata. Oni su mislili da je lijenost bila razlog za njegovu nezainteresiranost prema ovosvjetskim poslovima. Ponekad bi njegov otac bio veoma tužan i zabrinut za njega, misleći o tome kako će on osigurati sebi za život poslije njegove smrti. Boljela ga je pomisao da će njegov mladi sin možda biti ovisan o svom bratu. Ponekad bi ga tako u svojoj ljutnji zvao mulla (seoski hodža) i izražavao svoje čuđenje kako je ovakva osoba mogla biti rođena u porodici. A opet je u svojim mislima gajio određen nivo poštovanja za svog mladeg sina i u trenucima kad bi sjećanja o ovosvjetskim propustima postala izoštrana, on bi izražavao osjećaj zadovoljstva prema svome sinu i njegovom predavanju religijskim stvarima i onda bi uzvikivao: “Stvarni posao u životu je onaj kojim je moj sin okupiran.” No, ovakvih trenutaka bilo je malo i pošto je cijeli njegov život bio posvećen ovosvjetskim raščišćavanjima, njegovo ponašanje je pretežno bilo ljutito. Očev odnos, međutim, nije uticao na vladanje sina, koji bi ponekad sjedio pored svoga oca i čitao mu dijelove iz Kur’ana i Hadisa. To je bio značajan prizor. Otac i sin su bili zauzeli dva različita pravca, i svaki je nastojao pridobiti drugog. Otac je svim mogućim sredstvima želio nagovoriti sina da prihvati njegov pogled i da ga vidi zaposlenog u traženju ovosvjetskog napretka. Sin je želio vidjeti svog oca slobodnog od opasnog upliva svijeta i ispunjenog ljubavlju prema Bogu. Ukratko, to je bio tako neobičan prizor da nije u moći pera da to vjerno opiše. Zato moram ostaviti svakom pojedincu da to za sebe

oslika u skladu s vlastitom maštom. U ovo vrijeme Ahmadu je ponudeno da ponovo razmotri ponudu za službu. Tu je, zapravo, bio prijedlog za postavljanje rukovodioca odjeljenja za obrazovanje u državi Kapurthala. On je to odbio i odlučio u pogledu rastućih problema i briga svog oca da ostane s njim kod kuće i da mu pomogne u poslovima, ma kakve god teškoće to, možda, povlačilo za sobom. Istina je, kao što je već bilo rečeno, da njegov interes nije bio posvećen ovim poslovima, već jedino da zadovolji želje svoga oca i da njegove posljednje dane učini što ugodnijim. On je vjerno obavljao ovaj posao, premda je njegov uspjeh ili neuspjeh bila stvar izvan njegovog zanimanja.

Božiji znak

Premda je tobože bio okupiran pomaganjem ocu u ovo-svjetskim poslovima, njegove misli su bile čvrsto usmjerene prema Stvoritelju. “Ruka na rad, srce na dragom (na svom Milom – na Gospodaru)” (“Dst dar kar dil ba jar”). Najmanji odmor koji bi ugrabio od ovih obaveza posvetio bi obraćanju Bogu. Tokom mnogih putovanja koje je u ovo vrijeme trebao obaviti u vezi sa imovinskim pravima, nikada nije propustio obaviti namaze u njihovo određeno vrijeme. Čak kad bi parnica bila u toku na sudu, on ne bi propuštao svoje namaze. Jednom prilikom je bio pozvan na sud da vodi određenu parnicu, koja je nosila važno svjedočenje za mnoge druge rasprave, a čija bi mu povoljna presuda osigurala mnoga od njegovih prava; sud je bio zauzet saslušavanjem drugog slučaja kad je došlo vrijeme namaza. Smatrao je da je sud zaposlen drugim slučajem, a da je vrijeme namaza prolazilo. On je svoj slučaj prepustio Allahovoj brizi i povukao se na osamljeno mjesto, gdje je uzeo abdest i započeo klanjanje u sjenci jednog drveta. Dok je klanjao, njegov predmet je došao na red i bio je prozvan, ali je nastavio neuznemireno svoj namaz i nije posvećivao pažnju prozivci. Kad je završio, bio je siguran da je slučaj bio u njegovom odsustvu odlučen u korist protivničke strane. Ušao je u sudnicu i saznao da je slučaj bio riješen. Kad je pitao za odluku, rečeno

mu je da je poslije proučavanja zapisnika slučaj odlučen povoljno, i o da je sud izdao presudu u njegovu korist. Izgledalo je kao da je Božija pomoć bila zastupnik u njegovom slučaju. Ukratko, on je u svim ovosvjetskim poslovima bio uposlen kao neko ko je prisiljen da radi protiv svoje volje, iako je taj rad bio u njegovom vlastitom interesu, jer je za njega kao nasljednika, očuvanje očevog bilo, zapravo, očuvanje njegovog vlastitog imetka. Ova nezainteresiranost prema onom što je bilo u njegovom vlastitom interesu bila je rezultat njegovog otuđenja od svijeta i predavanja Bogu.

Marljiv život

Premda nezainteresiran za ovosvjetske poslove, on ni u kom slučaju nije bio lijen. Naprotiv, bio je navikao na teškoće. Volio je povlačenje, ali nikada se nije bojao teškog rada. Kad god bi trebao ići na put, on bi često slao nekog od svoje posluge da jašu prije njega, a on sam bi pješke prelazio razdaljinu od 22 do 25 milja da stigne na odredište. Činjenica je da je najviše svojih kratkih putovanja obavljao pješke. Teško da je ikada koristio bilo kakvo prijevozno sredstvo. Ovu naviku šetanja je zadržao do posljednjih dana. Kad je imao preko 70 godina i bio žrtva nekoliko bolesti, on je i dalje odlazio u redovnu šetnju prelazeći dnevno razdaljinu od 4 ili 5 milja, a ponekad od 7 ili 8 milja. U mladim danima, ponekad bi ustajao prije vremena za sabah (jutarnji namaz koji se obavlja 1 sat i 15 minuta prije izlaska Sunca) i izlazio bi u šetnju, tako da bi do vremena za sabah stigao do sela Vadala (koje je udaljeno oko 5 i po milja od Kadijana na putu za Batala).

Očeva smrt

Bilo mu je samo 40 godina kad se 1876. godine njegov otac razbolio i premda bolest nije bila ozbiljna, od Boga mu je došla objava na arapskom jeziku, koja je u prijevodu značila: "Kunem se noću; a šta ti znaš šta će se dogoditi u toku noći." Iz ovog je razumio da je ova objava predskazivala smrt njegovog

oca, koja je trebala da se dogodi poslije akšama. Ovo je bila prva usmena objava koja mu je došla, premda je prije ovog imao mnoge istinske snove, koji su se jasno ispunili u svoja odgovarajuća vremena, a čemu su bili svjedoci čak pripadnici hindu i sik vjera, od kojih su mnogi još živi. U ovoj objavi izgleda kao da je Bog namjeravao da mu se javi sa saosjećanjem da će sada, kad je njegov ovosvjetski otac bio na putu da ga napusti, ubuduće Bog lično biti Uzvišeni Otac za njega. Tako je prva objava koja mu je došla bila ta koja je predviđjela smrt njegovog oca. Novost je prirodno bila bolna i učinila ga je tužnim i kroz njegovu glavu je prošla misao o tome kako će poslije, kad njegov otac ode, on podnijeti tu promjenu. Na to je došla druga objava u kojoj ga je Bog utješio i potpuno otklonio njegove strahove. Događaj je najbolje opisan u riječima Obećanog Reformatora. On piše:

“Kad sam bio obaviješten da će moj otac umrijeti poslije zalaska Sunca, to saznanje je prirodno izazvalo bol i pošto je najveći dio porodičnog prihoda bio ograničen njegovim životom – npr. penzija i periodični prihod kao nadoknada za izgubljene posjede koji je primao od britanske vlade – kroz moju glavu je

أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ

’Zar nije Allah dovoljan Svome slugi?’

prošla misao šta će se dogoditi poslije njegove smrti, i ja sam se bojao da nam predstoje dani siromaštva i oskudice. Sve ovo, u jednom trenu, prošlo je kroz moju glavu kao bljesak svjetla. Odmah sam doživio osjećaj olakšanja i došla mi je druga objava:

Božiju objavu je smjesta slijedio duboki osjećaj olakšanja, upravo kao kad bolna povreda odjedanput bude zaliječena nekim moćnim lijekom... Kad je druga objava došla, razumio sam da me Bog neće ostaviti da propadnem. Ja sam, onda, zapisao riječi ove objave i predao papir Hindu Katri, po imenu Malavamal, koji je stanovnik Kadijana i još je živ. Također sam mu ispričao cijelu priču i poslao sam ga u Amritsar, da uz pomoć

za cijenu od pet rupija i isti otpremio meni i to je i danas uz mene. Ovo je otisak tog pečata.”

Hakima Maulvi Muhammeda Šarifa iz Kalanaura, ukleše riječi ove objave na kamenu i da iste uobličí u pečat, te da mi to donese natrag. Odabrao sam njega za ovaj sitni posao, jednostavno zato da bi on bio svjedok ove veličanstvene objave. Maulvi Muhammed Šarif je na vrijeme imao pripremljen pečat

Ukratko, kada je njegov otac umro, istog dana nekoliko sati prije mraka, došla mu je objava o nastupajućem događaju koja je bila praćena uvjerenjem od Boga da ne treba biti zabrinut jer će On Lično načiniti opskrbu za njega. Istog dana, poslije zalaska Sunca, njegov otac je umro i tako je počelo novo poglavlje u njegovom životu, noseći sa sobom izvjesne teškoće.

Imetak koji je ostao iza njegovog oca sadržavao je određene kuće, radnje u Batali, Amritsaru i Gurdasporu i kuće, radnje i zemlju u Kadijanu. On i njegov brat su bili jedini nasljednici imetka i prema islamskom i državnom zakonu svaki od njih je imao pravo na jednaku polovinu – prihod koji je bio dovoljan da zadovolji sve njegove skromne potrebe. Međutim, on nije tražio od svoga brata podjelu imetka, nego je prepustio njemu da s tim upravlja u cijelosti, ostajući zadovoljan sa onoliko koliko god on odluči da mu odatle da. Tako je njegov stariji brat zauzeo očevo mjesto. Ali kako je on bio zaposlen i živio u Gurdasporu, mlađi brat je morao podnijeti prilične poteškoće, čak je trpio i neke oskudice u pogledu dnevnih životnih potreba. Ovi problemi su se nastavili do bratove smrti. Ovo je za njega, zapravo, bio period kušnje. Strpljenje i odvažnost s kojima je podnosio ovu kušnju bili su nepogrešivi dokaz veličine njegove duše. Premda je imao pravo na pola imetka ostavljenog poslije oca, on je, ipak, uvidjevši koliko je njegov

brat bio naklonjen stvarima ovog svijeta, odustao od traženja svoga dijela i ostao zadovoljan neophodnim sredstvima za život. Istina je da je njegov brat na svoj način nastojao zadovoljiti njegove potrebe, i zapravo gajio vrstu naklonosti i poštovanja prema njemu. Ipak, pošto su njihove dvije prirode bile tako različite – jedan potpuno utonuo u ovosvjetsko, a drugi, pak, nesklon ovom svijetu – postojalo je mnogo prostora za nerazumijevanje. Njegov brat ga je, zapravo, smatrao pobornikom lijenih navika i ponekad bi izražavao svoje žaljenje što se ne bavi nečim korisnim. Jednom prilikom, kada je od svog brata tražio malu sumu novca da bi se pretplatio na određene novine, ovaj mu je vratio njegov skroman zahtjev uz primjedbu da je to luksuz i, kako nije bio voljan da poduzme bilo kakav koristan rad, po njemu, nije bilo prikladno da Ahmad gubi svoje vrijeme studirajući knjige i novine. Tako stariji brat, budući posve zaokupljen ovosvjetskim poslovima, nije mogao cijeliti njegove potrebe i nije bio riješen zadovoljiti ih. Ovo je za Ahmada u priličnoj mjeri bio izvor tegoba. Ono što je bilo još napornije, jeste da je njegov brat, najvećim dijelom živio izvan Kadijana, i u toku odsustva njegovi zaposleni su stalno omalovažavali i šikanirali mladeg brata.

Duhovne vježbe i služenje islamu

U toku tih dana došla mu je naredba da je neophodno da se podvrgne određenim duhovnim vježbama i da treba postiti kako bi stekao posebne Božije blagoslove. Slijedeći ovu naredbu, on je bez prekida postio punih šest mjeseci. U tom periodu često se događalo da, kad bi mu od kuće bio poslan podnevni obrok, on bi to podijelio siromašnim, a kad bi uvečer poslije prekida posta poslao kući po hranu, njegov zahtjev za jelom bi bio glatko odbijen i on bi proveo noć samo na vodi ili nečem sličnom, a sa slijedećim jutrom započeo bi naredni cjelodnevni post. Ovo je za njega bio period velikog iskušenja i patnje, ali je sve to podnosio sa izuzetnim strpljenjem i duševnom snagom, i čak u trenucima najvećih problema nikada, niti riječju ni znakom, nije zahtijevao svoj dio imetka.

Njegovo samoodricanje

Ne samo u toku ovog posta, nego je to bila njegova redovna navika da najveći dio svoje hrane razdijeli siromašnima. Ponekad bi za sebe ostavio samo mali dio *čapati* (pljosnata lepinja), ne više od 70 grama po težini. Drugi put bi opet podijelio svu svoju hranu i sam bi ostao s nekoliko zrna pečenog sjemena. Tako se oko njega skupljalo nekoliko siromašnih ljudi koji su postali njegovi stalni drugovi. Postojala je značajna razlika između ljudi koji su okruživali svakog od braće. Oko jednog su se skupljali dobrostojeći ljudi, dok su oko drugog bili siromašni i oni koji su bili u neimaštini, s kojima je njihov dobročinitelj dijelio vlastiti oskudan komadić kruha i čije potrebe je uvijek cijenio više nego svoje.

Pojavljivanje u javnosti

U ovo vrijeme Obećani Mesija je započeo svoj rad u službi islama šaljući članke raznim novinama u kojima je opovrgavao napade kršćana i arijasa protiv islama. Ovim je njegovo ime postalo popularno u narodu, ali je on nastavio živjeti povučen i rijetko bi se pojavljivao u javnosti. Sve svoje vrijeme je provodio u malom natkrivenom džamijskom prolazu ili u kući. Čak je i tada, kada je njegovo ime postalo poznato, ostajao u svom prebivalištu u osamljenosti.

Neprestalne objave

U toku perioda samodiscipline, počeo je primati objave s većom učestalošću i češće su mu davana na znanje predskazanja u vezi s budućim događajima. Ta predskazanja su se ispunjavala u svoje vrijeme i ojačala njegovu vjeru. Njegovi prijatelji, među kojima je bilo nekoliko Hindusa i Sika, bili su svjedoci ovih događaja s velikim iznenađenjem i čuđenjem.

Brahin-i-Ahmadija

Za odbranu islama on sada nije više bio zadovoljan objavljivanjem članaka u raznim novinama. S očajem je zapazio da su neprijatelji islama postajali drskiji u svojim napadima i da su muslimani, nesposobni oduprijeti se njihovim uvredljivim nasrtajima, svakodnevno bili prisiljeni na uzmicanje. Njegova revnost prema islamu bila je prevelik i on je, pod Božijom objavom, riješio pisati knjigu obrazlažući istinitost islama na takav način da to njegove protivnike ostavi bespomoćnim i da ih zauvijek poslije toga zaustavi od špekulacija protiv islama i da, u slučaju kada se to usude, opremi svakog muslimana argumentima dovoljnim da ovakve savlada. Sa ovom riješenošću počeo je sastavljati taj moćni rad, sada dobro poznat, pod imenom **Brahin-i-Ahmadija**, koji je bez premca među ljudskim djelima. Kada je dovršio jedan dio knjige, tražio je finansijsku pomoć za njeno objavljivanje i rad je bio objavljen uz pomoć doprinosa koje je dobio od ljudi koji su u člancima, koji su se prethodno pojavili iz pera autora, prepoznali njegove velike vrijednosti. Prvi dio ovog djela bio je samo izazov. Ipak, njegovo je objavljivanje proizvelo veliko talasanje u zemlji. Premda je to bila samo uvodna bilješka i izazov, kriteriji postavljeni u njoj za dokazivanje istinitosti bili su takvi da uvjere svakog čitaoca u veličanstvenost planiranog rada. U ovoj bilješci autor je najavio da ako sljedbenik bilo koje suparničke vjere uspije u dokazivanju postojanja nebrojenih izuzetnosti u svojoj vjeri kakve postoje u islamu a koje će on opisati u knjizi, ili čak pola ili bar četvrtinu od toga, on će tome pokloniti cijeli svoj imetak vrijedan deset hiljada rupija. Ovo je bila jedina prilika kada je on natuknuo izvlačenje bilo kakve koristi od svog imetka. On je to ponudio kao nagradu, tako da zagovarači suparničkih vjera možda budu nagovoreni da uđu na listu protiv islama i da pobjeda islama tako bude u potpunosti potvrđena. Prva knjiga (tom) bila je štampana 1880. Drugi dio je slijedio 1881., treći 1882. i četvrti 1884. godine. Tada je taj plan, zajedno s planiranim radom na tome, morao biti ostavljen ustranu, zato što mu je, dok je još posao bio u toku, bilo objavljeno da je on bio određen da služi islamu i na druge načine. Ipak, taj rad, dijelom

uraden, bio je dovoljan da otvori oči svijetu. Prijatelji i neprijatelji su spoznali visoke zasluge autora. Među protivnicima rad je ulio takav strah da je spriječio bilo koga od njih da se upusti protiv ugleda islama. Muslimanima je donio takav užitak da su ga, čak u odsustvu bilo kakve tvrdnje s njegove strane, oni sami prepoznali kao Obećanog Mudžedida (Reformatora) ovog doba i mnogi ugledni teolozi tog vremena su, bez imalo ustezanja, priznali superiornost njegovog genija. Jedan od njih, Maulvi Muhammed Husein iz Batala, koji je u to vrijeme bio vođa Ahl-i-Hadis vehabi sekte, i koji je bio neobično cijenjen u zajednici i bio poštovan i od vlade, napisao je dugačak članak u prilog knjizi i u svojim ocjenama otišao tako daleko rekavši da ništa slično nije sastavljeno kao potpora islamu tokom proteklih trinaest stoljeća.

U ovoj knjizi Obećani Mesija je, između ostalih stvari, zabilježio neke od objava koje je primao s vremena na vrijeme. Možda je prikladno ovdje spomenuti dvije ili tri od njih zato što će neki događaji spomenuti kasnije svjedočiti o njihovoj istinitosti:

“Upozorivač je došao svijetu, ali ga svijet nije prihvatio; Bog će ga prihvatiti i manifestirati njegovu istinitost moćnim sredstvima.”

“Sve vrste stvari će dolaziti do tebe iz svih pravaca, mnoštvo ljudi će doći sa svake strane.”

“Kraljevi će tražiti blagoslov od tvog ogrtača (od onog čime si ti zaodjenut).”

Ove objave su bile iznesene u Brahin-i-Ahmadiji 1884. godine, kada je on bio vrlo malo poznat. Uskoro, međutim, pošto je knjiga bila objavljena, njegovo ime se pročulo do najudaljenijih dijelova Indije i mnoge oči su bile uprte prema njemu u nadi da će on biti pobornik islama i onaj koji će ga zaštititi od napada njegovih neprijatelja. Ovi ljudi su bili u pravu u svojoj nadi, ali Bog je odlučio da njihovu nadu ispuni na način drugačiji od onog koji su oni očekivali i događajima koji su trebali pokazati da će se upravo te osobe, koje su se klele da su

spremlne položiti svoje živote u njegovo ime, kasnije pokazati najžednijim njegove krvi i da će nastojati da ga na svaki način unište. Nije bilo određeno da prihvatanje njegove tvrdnje bude izvedeno ljudskim sredstvima. To je moralo biti provedeno djelovanjem moćnih sila od Boga.

Bratova smrt

Godine 1884. umro je njegov brat, koji nije imao djece, tako da je on postao nasljednik i njegovog imetka. On se, međutim, uzdržao od uzimanja posjeda zbog poštovanja prema osjećajima bratove žene – udovice i, po njenoj želji, on je pola od toga dao Mirzi Sultan Ahmadu, koga je ona, prema običajima zemlje, usvojila kao sina. Što se tiče pitanja usvajanja, njegov pogled je da ovakvo usvajanje nije bilo odobreno u islamu.¹ Međutim, iz obzira prema svojoj snahi, on je rado dao pola imetka da je zadovolji i da joj time osigura sredstva za izdržavanje. U vezi s njegovom vlastitom polovinom imovine, on je, također, odustao od posjedovanja iste i zadugo je taj imetak bio u posjedu njegovih rođaka.

Ugledni sljedbenik

Godinu i po poslije smrti njegovog brata, pod Božijom uputom, on se oženio drugi put od vrlo ugledne Sayed familije iz Delhija. U ovo vrijeme, otkad je knjiga Brahin-i-Ahmadija bila objavljena, povremeni posjetioци su počeli pristizati da se sretnu s njim, i Kadijan je, smješten u udaljenom kraju zemlje, jedanput ili dva puta mjesečno imao čast primati goste. Što je više knjiga bila čitana, to se njegova popularnost sve više širila. Proučavanje ove knjige ovu sjajnu ličnost je učinilo uglednom, o čijim su dostignućima i učenosti, prijatelji i neprijatelji jednodušno svjedočili u prilog i koji je, u kojem god društvu da je bio, uvijek ostavljalo dojam superiornosti svoga genija, kao i dojam zaljubljenika i predanika njenom autoru. Sam on, voljen od hiljada ljudi, bio je ponosan da bude među sljedbenicima

¹⁾ Usvojena djeca treba da nose ime svojih stvarnih roditelja i oni ne potpadaju pod nasljednike kao djeca po krvi.

Ahmada. Ja, naravno, mislim na mog časnog učitelja rahmetli Maulana Maulvi Nur-ud-Dina, koji je u vrijeme objavljivanja *Brahin-i-Ahmadija* bio specijalni ljekar Njegovog visočanstva maharadže od Jammua. U Jammuu je imao priliku proučavati ovu knjigu i tako je bio očaran njome da se do trenutka svoje smrti držao čvrsto svog zavjeta vjernosti Obećanom Mesiji.

Zakletva sljedbeništva

Kako se ugled knjige i njenog autora počeo širiti, mnoge osobe su mu pisale moleći ga da od njih primi *Bai'at* – zakletvu sljedbeništva. On je odgovarao da u svim stvarima ovisi o Božijoj uputi i da mu nije zapovjedbno da uvodi sljedbenike. U mjesecu decembru 1888, došla mu je objava da od ljudi treba primiti *Bai'at*. U skladu s tim, prvo pristupanje se dogodilo 23. marta 1889. u Ludihani, u kući odanog sljedbenika po imenu Mian Ahmad Džan i prvi koji je napravio zakletvu pristupa bio je Maulana Maulvi Nur-ud-Din (da Allah bude zadovoljan s njim). Ukupno 40 osoba napravilo je pristupnicu tog dana. Poslije toga je još nekoliko ljudi prihvatilo *Bai'at*.

Saopćenje Obećanog Mesije

Prve koji su stupili u Zajednicu postepeno je slijedilo nekoliko drugih, do godine 1891., kad se dogodio značajan događaj. Ahmad je objavom bio obaviješten da je Isa iz Nazareta, u čije drugo pojavljivanje su vjerovali i muslimani i kršćani, umro prirodnom smrću i da se neće vratiti na zemlju lično i da je ono što se mislilo da je najava njegovog drugog dolaska, ustvari to da će se pojaviti osoba u stilu i duhu Isa, a.s., i da je on lično bio ta osoba. Kad mu je ponovljena objava zapovjedila da isto objavi svijetu, on nije imao izbora nego da preuzme ovaj teret. Objavu je primio u Kadijanu i članovima svoje porodice je prenio da će zadatak koji mu je povjeren sigurno izazvati žestoko protivljenje. Zatim je otišao za Ludihanu i izdao proglas najavljujući svoju tvrdnju mesijanstva. Uskoro nakon što je ova

najava bila napravljena, nastupila je velika bura širom zemlje koja je uzdigla oluju opozicije bez presedana. Oni od uleme koji su ga prethodno hvalili sada su ustali da ga opovrgnu. Maulvi Muhammed Husein od Batala, koji je za njega izrekao tako velike pohvale u svojim novinama Išaat-us-Sunnet, sada je činio sve što je bilo u njegovoj moći da mu se suprotstavi. On je napisao: “Ja sam bio osoba koja je uzdigla ovog čovjeka i ja ću ga sada spustiti na zemlju”, misleći time da je njegova potpora bila razlog da je ovaj postigao neki ugled, ali da će mu se sada on tako žestoko suprotstaviti da će izgubiti svoje mjesto u očima javnosti i da će biti potpuno odbačen.

Putovanja i polemike

Spomenuti Maulvi, zajedno s nekim drugim teolozima, došao je dolje u Ludihanu i pozvao na debatu onog koji je tvrdio da je Mesija. On je to prihvatio. Međutim, protivnici su u toku debate zauzeli takvu taktiku da sve to preokrenu u otvorenu prepirku. Kada je policijski službenik vidio da nastupa ozbiljna situacija koja može voditi izgredu, on je posebnom naredbom naredio Maulvi Muhammed Huseinu da istog dana napusti grad. Onda je, na savjet nekih prijatelja koji su se plašili da ista naredba može također biti izdata u pogledu Obećanog Mesije, ovaj također napustio Ludihanu i otišao za Amritsar, gdje je čekao osam dana. Poslije je od zamjenika komesara potvrđeno da za njega nije izdata nikakva slična naredba. Na to se on vratio u Ludihanu i tamo ostao jednu sedmicu, nakon čega je otišao u Kadijan. Poslije kratkog boravka otišao je natrag u Ludihanu na neko vrijeme, a zatim produžio za Delhi i tamo stigao ujutro 28. decembra 1891. Delhi se u to vrijeme smatrao centrom obrazovanja u Indiji i protivnici Obećanog Mesije su poduzeli mjere da uzburkaju narod da mu se suprotstavi. Ubrzo nakon što je stigao u grad, ulema je podigla buku. Oni su ga izazivali na otvorenu debatu i odredili da razgovor treba biti održan između njega i Maulvi Nazir Huseina, koji je bio vođa Ahl-i-Hadis, dijela uleme u Indiji.

Za mjesto diskusije je određena glavna džamija. Međutim, svi ovi uvjeti bili su postavljeni od protivnika jednostrano i od njih nikakva bilješka ili obavijest nije bila data Obećanom Mesiji. Kada je stiglo vrijeme za zakazanu diskusiju, Hakim Abdul Medžid Kan iz Delhija je došao s nosiljkom i tražio od Obećanog Mesije da krene u džamiju gdje je diskusija trebala biti održana. On je odgovorio da je u situaciji gdje je prevladavala uzbuđenost publike postojala vjerovatnoća narušavanja mira i da zato on ne može otići u džamiju ukoliko ne bude napravljen dogovor s policijom. Uz to je dodao da je trebao unaprijed biti konsultiran u vezi s diskusijom, te da su uvjeti trebali biti razmatrani od obje strane u debati i da su se obje strane trebale složiti o tome. Njegovo nepojavljivanje je još više povećalo uzbuđenje javnosti. On je, onda, izdao deklaraciju sa sadržajem da Maulvi Nazir Husein treba javno, pod zakletvom u glavnoj džamiji, potvrditi da je Isa (a.s.), prema riječima Časnog Kur'ana, bio živ, da nije umro te da će, ako ga u roku od jedne godine od ovakve tvrdnje pod zakletvom ne stigne Božija kazna, time biti dokazano da Obećani Mesija nije bio istinit i da treba spaliti sve svoje radove. On je, uz to, postavio datum za ovu izjavu.

Sljedbenici Maulvi Nazir Huseina bili su vrlo uznemireni na ovaj prijedlog i počeli su iznositi razne vrste prigovora. Međutim, veliki broj ljudi je insistirao na tome. Kakva bi šteta bila u tome, pitali su, ako Maulvi Nazir Husein poslušna prijedlog Obećanog Mesije i pod zakletvom potvrdi da je to bila neistina. Velika grupa se skupila u glavnoj džamiji spomenutog dana. Ljudi su savetovali Obećanom Mesiji da ne ide u džamiju, jer je tamo postojala vjerovatnoća za ozbiljan metež. Unatoč tome, on je tamo otišao, kao u slučaju Isaa, a.s., u društvu svojih dvanaest sljedbenika. Prostrana zgrada glavne džamije bila je puna ljudi i unutra i oko nje, i čak su stepenice bile zatrpane. Kroz ovo more ljudi, koji su bili izvan sebe od bijesa i koji su na njega gledali zakrvavljenih očiju, Obećani Mesija i njegova mala grupa napravili su svoj put do mihraba (prednji dio džamije) i zauzeli svoja mjesta. Zbog očuvanja reda, tu su bili

prisutni nadzornik policije s ostalim policijskim službenicima i gotovo stotinu policajaca. Mnogi u skupu su ponijeli sa sobom kamenje i bili spremni da ga na najmanji mig bace na njega i njegovu grupu. Tako bi drugi Mesija (Mesiah) postao žrtva bolesne želje velikaša i pisara, kao što se dogodilo njegovom sličnom prethodniku iz Nazareta. Umjesto da ga razapnu, ljudi su bili skloni da kamenuju drugog Mesiju. U usmenoj diskusiji koja je onda uslijedila, oni nisu uspjeli nastaviti glavnu tačku. Bili su se složili da razgovaraju o pitanju smrti Isaa, a.s. Niko od njih nije bio spreman uzeti ponuđenu zakletvu, niti su odobrili Maulvi Nazir Huseinu da to uradi. Kavaja Muhammed Jusuf, zagovarač Aligartha, uzeo je pisanu izjavu od Obećanog Mesije o stavkama njegove vjere i predložio da se to pročita. Ali, pošto su maulvi (hodže) dali javnosti lažnu izjavu da on niti vjeruje u Časni Kur'an, niti u meleke, niti u Časnog Poslanika, s.a.v.s., bojali su se da čitanje ovog članka može objelodaniti njihovu laž. Zato su ponovo huškali ljude koji su stvarali metež i Kavaja Muhammed Jusuf je bio spriječen da pročita izjavu. Službenici policije, cijeneći težinu situacije, naredili su policajcima da rastjeraju skup i objave da diskusija neće biti održana. Skup se tako razišao. Policija je napravila krug oko Obećanog Mesije i omogućila mu da izađe iz džamije. On je stigao do ograde, ali nosiljka još nije bila donesena. Istog časa se okupio skup koji je pokazivao znakove uzbuđenja. Predstojao je juriš. Tek tada je službenik smjestio Obećanog Mesiju u nosiljku, počeli su se kretati i onda su se dali na rastjerivanje gomile. Poslije ovoga narod Delhija je pozvao Maulvi Muha-mmed Bašira iz Bopala, koji je vodio raspravu s Obećanim Mesijom, o čemu je napravljen detaljan izvještaj, koji je štampan i objavljen. Nakon izvjesnog vremena, Obećani Mesija se vratio u Kadijan. Poslije nekoliko mjeseci u 1892. godini krenuo je iz Kadijana na drugo putovanje. Prvo je otišao u Lahor gdje je vodio raspravu s Maulvi Abdul Hakimom iz Kalanura. Odatle je produžio za Sialkot, zatim za Džalander i onda za Ludihanu, odakle se vratio u Kadijan.

Debata s kršćanima

Godine 1893. bila je dogovorena debata s kršćanima. Njihov govornik je bio Abdullah Atam, specijalni pomoćnik komesara. Debata je održana u Amritsar u trajala je 15 dana. Izvještaj sa iste je bio objavljen pod nazivom Jang-i-Mukadas (Sveti rat). U ovoj debati, kao i u svim drugim, pobjeda je bila na strani Obećanog Mesije, što je proizvelo vrlo zdrav i koristan utisak na javnost. Debata se vodila pismeno. Strane su sjele jedna naspram druge i pismeno su davale svoje odgovore na uzajamno postavljena pitanja. Originalno pisanje bilo je objavljeno u obliku knjige. Bilo je očito da su moćni argumenti Obećanog Mesije povremeno gurali kršćanskog zagovornika u ćošak i primorali ga da stalno mijenja svoje tvrdnje. Ponekad je neopravdano koristio oštar jezik. Obećani Mesija je postavio zdrava pravila rasprave koja su tražila da tvrdnja napravljena u ime vjere i argumenti predstavljeni u potporu tome moraju biti citirani iz skripti ili od poznatih autoriteta te vjere.

Čudna epizoda

Dogodila se neobična zgoda u toku diskusije koja je i prijatelje i neprijatelje prisilila da priznaju neobičnu prirodu genija Obećanog Mesije ili, radije, božansku pomoć koja je bila uz njega. Jednog dana kršćani su, da bi osramotili Obećanog Mesiju, sakupili određeni broj sakatih i slijepih ljudi, i usred zasjedanja predstavili ih njemu, govoreći da je prvi Mesija (Isus) mogao liječiti sakate i slijepe, te tako njegova tvrdnja da je Obećani Mesija može biti prihvaćena samo ako može postići slično izlječenje. Dodali su da nema potrebe ići daleko da nađe ove stradalnike pošto su oni već tu nadohvat ruke. Poziv je od publike primljen sa iznenađenjem i ljudi su se pitali kako će Obećani Mesija riješiti ovu situaciju. Kršćani su bili zadovoljni i mislili su da je ovim zadan presudan udarac i da će njihov protivnik doživjeti ozbiljan poraz pred očima skupa. No, kad su čuli odgovor Obećanog Mesije, njihov užitek se promijenio u razočarenje i samoprebacivanje, a njihova željena pobjeda

bila je preokrenuta u potpuni poraz, tako da su svi bili pobijeđeni. Obećani Mesija je rekao da je liječenje ovakvih stradalnika od Isaa, a.s., bila izjava Novog zavjeta, a da to nije ono što on vjeruje. Da su, zapravo, za njega čuda Isaa, a.s., u cijelosti predstavljala pogodnost za različito tumačenje. Zaista se u Novom zavjetu tvrdi da je Isa uspijevaao u fizičkom izlječenju ovakvih bolesti i to jednostavnim dodirrom ruke, a ne medicinom ili molitvom. U isto vrijeme tamo je također napisano da, ako njegovi sljedbenici imaju samo zrno vjere, oni će moći predstavljati još divnija čuda od ovih. Zato nije bilo na kršćanima da dovode ove paćenike njemu, prije je on bio taj koji je imao pravo da te stradalnike njima predstavi i zato, uz dužno poštovanje za njihovu ljubaznost što su ih skupili, on njih sada predstavlja kršćanima s molbom da, u skladu s tvrdnjom Novog zavjeta, ako oni u sebi imaju vjere samo kao zrno gorušicinog sjemena, oni treba da stave svoje ruke na njihove sakate dijelove i da im naredi da budu cijeli. Ako ovi budu izliječeni, onda će on biti uvjeren da su oni i njihova vjera istiniti. Ako, međutim, oni ne uspiju i ne dokažu ono što tvrde, onda nije moguće da iko vjeruje u njihovu istinitost. Odgovor je ostavio takav dojam da su kršćani potpuno zanijemili, te su, brže-bolje, promijenili temu rasprave.

Nedugo poslije ove debate on je otišao u posjetu u Ferozpur. U toku ovog putovanja svuda je bio uznemiravan i proganjan. Pored pisanog materijala protiv njega, gdje god se pojavio, ljudi su se skupljali da mu dosaduju i da ga muče.

Promovisanje namaza petkom

Prvog januara 1896, Obećani Mesija je javno imenovao pokret za masovno svečano obavljanje namaza petkom, koji je jedan od najblagotvornijih institucija u islamu i simbol svoje značajnosti. On je napravio dogovor za podnošenje zahtjeva vladi Indije za zatvaranje vladinih službi petkom. Ova podrška je za muslimane bila praktično i snažno obilježje dolaska Obećanog Mesije, ali je, nažalost, među njima počelo preovladavati pogrešno shvatanje što se tiče toga i u pogledu nekih uvjeta

vezanih za obavljanje džume i počeli su raspravljati o obavezi obavljanja ovog namaza. Na mnogim mjestima muslimani su napustili svečano obavljanje ovog namaza. Obećani Mesija je želio obnoviti ovu instituciju i želio je da vladine službe budu zatvorene petkom. Bio je riješen prići vladi sa zahtjevom, ali prije nego što je to moglo biti pripremljeno, maulvi (hodže) glasno su postavili opoziciju i željeli da upravljanje ovim poslom uzmu u vlastite ruke. Primjedba Obećanog Mesije bila je da ova velika namjera treba biti nekako ostvarena i da nije važno preko koga. Na usrdnu molbu Maulvi Muhammed Huseina iz Batala, on je javno najavio da ako spomenuti gospodin želi preuzeti odgovornost pokretanja vlade u vezi s ovim pitanjem, da je dobrodošao da to uradi i da će Obećani Mesija ovo potpuno prepustiti njemu. Nažalost, moramo reći da je on samo uspio u zapostavljanju ove vrlo korisne mjere. Prijedlog Obećanog Mesije, međutim, imao je svoj poticaj u božanskom izvoru i na kraju se ispunio preko njegovog Džemata.

Konferencija religija

Krajem 1896. godine jedan gospodin je riješio sazvati konferenciju religija u Lahoru. Pozvani su zagovarači različitih religija da uzmu učešće. Pozivnica je bila velikodušno prihvaćena. Jedan od uvjeta postavljenih za učesnike savjetovanja bio je da ne bude napada na bilo koju religiju. Bilo je navedeno sljedećih pet tema i o njima su izlagači različitih religija bili pozvani da predstave svoje teze:

1. Fizička, moralna i duhovna stanja čovjeka;
2. Stanje čovjeka poslije smrti;
3. Cilj čovjekovog života na zemlji i načini njegovog postizanja;
4. Posljedica čovjekovog vladanja na ovaj i na budući život;
5. Koji su izvori duhovnog znanja?

Pokretač konferencije je došao u Kadijan da se lično sretne s Obećanim Mesijom, koji mu je u njihovom prethodnom

susretu, u toku njegove posjete Kadijanu, predložio ideju za konferenciju. Jedini cilj Obećanog Mesije bio je upoznati svijet s istinom svoje poruke s kojom je bio poslan. On nije bio motivisan nikakvim željama za lično reklamiranje ili pokazivanje. Uvjerio je spomenutog gospodina da on to pokuša i dao praktični oblik prijedlozima, tako da je prva zabilješka konferencije, zapravo, bila štampana i objavljena u Kadijanu. Obećani Mesija je naredio jednom od svojih sljedbenika da gospodinu pruži svaku moguću pomoć, a sam je obećao doprinos u papiru. Međutim, kad je počeo pisati svoj komentar jako se razbolio od dijareje. Pisanje je, ipak, bilo završeno. Dok je bio zauzet ovim poslom, došla mu je objava u kojoj mu je najavljeno da će taj govor nadmašiti sve ostale na konferenciji. U skladu s tim, izdao je štampanu bilješku, koja je ručno podijeljena, a u kojoj je unaprijed najavio da će kao potvrda ove objave njegov govor biti proglašen najboljim na konferenciji. Zasedanje konferencije je bilo određeno za 26, 27. i 28. decembar 1896. godine. Šesterica uglednih ljudi bili su imenovani za sudionike konferencije: 1. Raje Bahadur Prtul Čandra, sudija, šef suda, Pendžab; 2. Kan Bahadur Šeik Koda Bakš, sudac nižeg suda, Lahore; 3. Rai Bahadur Pandit Rahda Kušenkul, vakil, šef suda, bivši upravitelj u Jammu; 4. Hazreti Maulvi Hakim Nur-ud-Din Sahib, ljekar Njegove visosti maharadže iz Kašmi-ra; 5. Rai Badahur Bavani Das, mjesni službenik, Jehlum; 6. Sardar Javahar Sing, sekretar Kalsa koledž odbora, Lahore.

Mnogi od najuglednijih izlagača različitih religija poslali su svoje priloge konferenciji, koja je, prirodno, pobudila ogroman javni interes. Ljudi su pratili konferenciju s velikim zanimanjem. Konferencija je, zapravo, poprimila izgled utakmice religija i pristaše različitih vjeroispovijesti željeli su se uvjeriti u pobjedu vlastitih timova. U prilikama kad su stare vjere već mogle brojati ogroman broj sljedbenika, njihovi zagovarači su bili prilično sigurni u povoljan ishod, jer je na skupu bilo mnogo onih koji su navijali za njih. No, u slučaju Obećanog Mesije, nije bilo tako. Njegov govor je trebao biti pročitan na skupu

na kojem je bilo samo nekoliko prijatelja, a neprijatelja mnogo. U to vrijeme njegovi sljedbenici nisu brojali više od dvije do tri stotine, a od njih je na konferenciji bilo prisutno ne više od pedesetak. Njegov govor je trebao biti pročitan 27. decembra između 1:30 i 3:30 poslije podne. On lično nije mogao prisustvovati konferenciji, ali je odredio jednog svog odanog učenika, Maulvi Abdul Karima, da pročita govor u njegovo ime. Taj gospodin je započeo čitanje i za nekoliko minuta zavladao je takva atmosfera da su svi prisutni sjedili nepomično i napeto slušali, potpuno nesvjesni o vremenu. Kada su sati određeni za govor istekli, publika se jako uzburkala jer do tada nije bio dovršen odgovor čak ni na prvo pitanje. Zato je zavladao veliko zadovoljstvo kada je Maulvi Mubarak Ali iz Sialkote, koji je bio sljedeći govornik, najavio da vrijeme koje je određeno za njegov govor može biti dodijeljeno za govor Obećanog Mesije. Maulvi Abdul Karim, je u skladu s tim, nastavio čitati govor do 4:30, a to je bilo vrijeme određeno za završetak konferencije tog dana.

No, kako čak ni prva tema još nije bila iscrpljena, publika je željela da taj dio bude završen prije nego što se sjednica privede kraju. Sudionici su, zato, odlučili da čitanje može biti nastavljeno, tako da je konferencija produžena sve dok prva tema nije bila završena, sat kasnije. Onda je publika zahtijevala da sjednica bude produžena još jedan dan poslije 28-og, kako bi se omogućilo čitanje govora u cijelosti. Prema tome, napravljen je plan da se sjednica produži na 29. i pošto su predstavnici nekih drugih religija, također, napravili zahtjev za dodatno vrijeme, bilo je najavljeno da će sljedećeg dana sjednica početi u 9:30 ujutro umjesto u 10:30 i da će se čitanje govora Obećanog Mesije nastaviti.

Dojam stvoren čitanjem Ahmadovog govora prvog dana, može biti ocijenjen činjenicom da se u toku prva dva dana publika nije skupila u velikom broju na konferenciji do 10:30, dok su se drugog dana čitanja, ljudi svih vjera i pravaca počeli skupljati u velikom broju već do 9 sati i konferencija je započela u tačno zakazano vrijeme. I ovog dana su se dva i po sata propisana za govor pokazala nedovoljnim i pošto je publika jedno-

glasno zahtijevala da čitanje treba biti u potpunosti završeno, sudionici nisu imali izbora nego da to vrijeme još jednom produže. Ukratko, čitanje je trajalo sedam i po sati. Govor je izazvao veliko uzbuđenje u Lahoru i svi su se složili da je to bio najbolji govor pročitan na konferenciji. Sljedbenici svih vjera i pravaca bili su jedinstveni u ovoj ocjeni. Oni koji su izvještavali o konferenciji ocijenili su da je za vrijeme čitanja ovog govora broj ljudi narastao između sedam i osam hiljada. Ukratko, predavanje je bilo veliki trijumf za Obećanog Mesiju, i ostavilo je dubok dojam na protivnike izvanrednim odlikama njegovog genija. Čak i neprijateljski raspoložene novine nisu mogle da ne priznaju da je govor Obećanog Mesije prevazišao sve ostale koji su bili pročitan na konferenciji. Engleski prijevod tog govora, izdat pod naslovom “Učenje islama”, naišao je na posebno topao prijem i u Evropi i Americi.

Izazov

Početakom 1897. godine Obećani Mesija pristupio je drugom sredstvu obraćanja, koje je bilo nužno da bi kršćanskom svijetu pokazao svoju istinitost. S ciljem da dokaže da je Isa, a.s. (Isus) bio samo čovjek i da nepobitno dokaže neosnovanost kršćanske doktrine, on je otvoreno pozivao kršćane na javnu 40-dnevnu raspravu. U ovaj poziv su također bili uključeni i sljedbenici drugih religija. Međutim, kršćani su bili ti kojima je on bio posebno upućen. Ovaj poziv je još nosio ponudu o nagradi u iznosu od hiljadu rupija osobi koja dokaže da su predskazanja koja je napravio Isus bila superiornija i uzvišenija od onih koje je napravio Obećani Mesija. Ovaj izazov niko nije prihvatio.

Ubistvo Lekh Rama

Na dan 6. marta 1897. član arija zajednice, po imenu Lekh Ram, bio je ubijen, kako je u svom predskazanju predvidio Obećani Mesija nekoliko godina ranije. Ovo je izazvalo veliku uzbunu među članovima te zajednice. Nije potrebno naglašavati da je postojala velika vika protiv Obećanog Mesije

i on je bio otvoreno optužen za ubistvo. Vlasti su pretražile njegovu kuću u nadi da će naći neki odgovor za ubistvo, ali je Allah, dž.š., osujetio sve napore njegovih neprijatelja i, premda su se trudili svim silama da ga uključe u kriminal, nevinost Obećanog Mesije bila je u potpunosti ustanovljena.

Turski ambasador u Kadijanu

U maju 1897. godine zbio se događaj koji je ostavio svoj znak u historiji. Poslije nekoliko zahtjeva za razgovor, Husein Kami, turski ambasador, došao je u Kadijan da posjeti Obećanog Mesiju i napravio molbu za poseban nastup u ime turskog sultana. Obećani Mesija, koji je o izvjesnim stvarima znao na temelju vlastite pronicljivosti i kroz Božiju objavu, otvoreno mu je dao do znanja da stanje sultanove imperije nije bilo dobro i da ponašanje i držanje članova sultanove vlade nisu bili zadovoljavajući, te da, u ovakvim okolnostima, ishod teško da može biti blagonaklon. Ove primjedbe su jako povrijedile ambasadora, koji je vrlo ogorčen napustio mjesto i poslije, u jednim novinama, u Lahoru objavio pismo Obećanom Mesiji napisano vrlo uvredljivim jezikom. Ovo je stvorilo pravu uskomešanost među muslimanima Pendžaba i Indije. Međutim, događaji koji su uslijedili dokazali su istinitost riječi Obećanog Mesije i veliki broj njegovih predviđanja u tom kontekstu je bio ispunjen. Husein Kami lično je dao primjer ispunjenja ovog predviđanja: "Ja ću učiniti da bude ponižen svako ko bude nastojao da tebe ponizi." Protiv ovog čovjeka je podignuta krupna optužba i on je bio uklonjen iz službe. Novine koje su objavile njegovo pismo i potpomogle ga, također su dobile svoj udio u kazni. Promjene koje su ožalostile sultanovu imperiju su općepoznate stvari.

Ahmad i dr. Henry Martin Clark

Iste godine, prvog augusta, kršćanski misionar dr. Henry Martin Clark podnio je g. A. E. Martineu, sudiji Oblasnog suda u Amritsaru, optužbu protiv Obećanog Mesije za saučesništvo u ubistvu. Tužitelj je tvrdio da je Obećani Mesija poslao nekog Abdul Hamida da ga ubije. Sudac je izdao naredbu za hapšenje

optuženog, ali je onda saznao kako je utvrđeno da je prestup počinjen u drugoj oblasti i da nema opravdanja za izdavanje naredbe. Tako je, u skladu s tim, predmet bio premješten sudiji Oblasnog suda u Gurdaspuru. Ovu službu je tada obavljao kapetan M. W. Duglas. Pred njim je također Abdul Hamid tvrdio da ga je Obećani Mesija poslao da ubije dr. Clarka, tako što će ga smrskati pod teškim kamenom. Razmimoilaženja između onoga što je tada rekao i priče koju je prethodno iznio oblasnom sudiji u Amritsaru doprinijela su da kapetan Duglas posumnja i on je započeo temeljitu istragu i unakrsno ispitivanje, tako da je slučaj bio odlučan poslije četiri saslušanja i u kratkom roku od četiri sedmice. Premda su tužitelj i njegova grupa bili kršćani, kapetan Duglas je donio svoju nepristrasnu odluku u korist Obećanog Mesije i ne samo da ga je časno oslobodio nego mu je dozvolio da tuži misionare koji su protiv njega podnijeli lažne optužbe. Obećani Mesija im je, međutim, oprostio i odustao od procesa protiv njih. O ovom je oblasni sudac ovako napisao:

“Kad sam čuo priču, učinila mi se besmislenom, prvo zbog toga što je postojala razlika između izjave koju je svjedok dao preda mnom i one koju je dao pred oblasnim sudijom u Amritsaru. I vladanje i držanje tog čovjeka su također bili sumnjivi. Drugo, sljedeća stvar koja mi je pala u oči u njegovoj izjavi bilo je to da je, što je duže ostajao sa naredbodavcem misije, njegova izjava rasla u opširnosti i dužini. Naprimjer, on je dao jednu izjavu 12. augusta, a drugu 13, i u ovoj drugoj je dodao nekoliko detalja koji su nedostajali u prethodnoj. Ovo me navelo da pretpostavim da mu je ili neko govorio šta da kaže ili je, pak, on znao više nego što je želio otkriti. Ja sam zato tražio od nadzornika policije, koji je bio evropski službenik, da ga izolira i da ga čuva pod svojim nadzorom, te onda zabilježi njegovu izjavu. U skladu s tim, nadzornik policije ga je odveo izvan utjecaja drugih i kada je od njega tražio izjavu, bez čekanja na odobrenje da mu bude oprošteno, on se spustio na koljena jecajući i priznao da je bio prisiljen da kaže sve što je rekao i da je bio izmoren od svog života i da je bio spreman da se

ubije; da je sve ono što je rekao protiv Mirze Sahiba bilo po nagovoru trojice kršćana, Abdur Rahima, Varis-ud-Dina i Prem Dasa; da on niti je bio poslan od Mirze Sahiba niti je imao bilo šta s njim; da je neslaganje koje se vidjelo u njegovoj izjavi bilo zato što mu je naredeno da ono što je rekao jednog dana sve to opovrgne sljedećeg; da on čak nije poznao lice tog sljedbenika Mirze Sahiba o kome je tvrdio da ga je ovaj obećao skloniti poslije počinjenog djela; da su ga njegovi podsticatelji nagovorili da upamti njegovo ime i adresu i ako zaboravi, da će mu oni napisati na dlanu, tako da može pogledati kad se bude trebao podsjetiti. Dodao je da su njegovi podstrekači, kad su ga uspjeli nagovoriti da napravi prvu izjavu protiv Mirze Sahiba, likujući uzviknuli: 'Sada smo ostvarili svoju želju', misleći da su sada uhvatili Mirzu Sahiba u mrežu.'

Poslije detaljnog bilježenja njegove izjave oblasni sudac je oslobodio Obećanog Mesiju. Međutim, sam slučaj je priredio veliki užitek njegovim neprijateljima, tako da je jedan pravnik Aria Smad, preuzeo vođenje slučaja bez nadoknade u ime misionara, a nekoliko muslimanskih mauľvisa su se javili dobrovoljno da daju dokaze protiv njega. Ukratko, u ovom slučaju su se kršćani, hindu i muslimani ujedinili u kombinovanom napadu na Obećanog Mesiju i pribjegli vrlo ružnim sredstvima. Ali, Bog je obdario kapetana Duglasa čvrstoćom i odvažnošću u mnogo većoj mjeri nego što je to bio slučaj sa Pilatom (sucem koji je sudio Isau, a.s.) i do kraja on nije htio skrenuti s puta pravde. On nije, kao Pilat, oprao svoje ruke i predao Obećanog Mesiju njegovim neprijateljima, nego ga je smiono oslobodio i tako dokazao superiornost britanskog nad rimskim pravom.

Prijedlog mira

Tokom tih dana Obećani Mesija je objavio bilješku pod imenom "**Mir je bolji**", u kojoj je predložio muslimanskoj ulemi, koja je za njega tvrdila da je varalica, da napuste svoje suprotstavljanje njemu i da ga puste da brani islam. Predložio je da to bude period od 10 godina i rekao: "*Ako sam ja lažan,*

za taj period ću biti uništen, a ako sam ja u pravu, vi ćete biti spašeni kazne koja je određena za neprijatelje istine od Boga.” Muslimanska ulema se, međutim, nije složila s ovim, nego su radije prihvatili suprotno: da se on radije bori protiv njih nego protiv neprijatelja islama.

Jedno putovanje

U oktobru 1897. otišao je u Multan da bi svjedočio u jednom slučaju. U povratku se zadržao nekoliko dana u Lahoru. Ovdje je, prolazeći ulicama, doživljavao da ga ljudi vrijeđaju i obraćaju mu se ljutitim i uvredljivim riječima. Imao sam samo osam godina kad sam bio s njim na tom putovanju. Nisam mogao shvatiti razlog ovolikog nezadovoljstva prema njemu. Pitao sam se zašto su mu se ljudi rugali i zviždali mu kud god je prolazio. Sjećam se i sada jednog upečatljivog primjera. Zapa-zio sam čovjeka koji nije imao jedne ruke i odjeća mu je bila zakačena oko patrljka. Stajao je na stepenicama Vezir-Khanove džamije. On se također pridružio grupi u njihovom uzvikivanju i klaptanju i udarajući svojim patrljkom o zdravu ruku uzvikivao sa ostalima: *“Sramota! Sramota! Mirza je pobjegao!”*, misleći time reći da je Obećani Mesija pobjegao sa bojnog polja. Bio sam tako paralisiran prizorom da sam promolio glavu kroz prozor nosiljke i ostao zagledan u njega neko vrijeme.

Iz Lahora se Obećani Mesija vratio u Kadijan.

Kuga u Pendžabu i recept za zaštitu

Iste godine pojavila se kuga u Pendžabu i dok su se druge vjerske vođe suprotstavile mjerama koje je vlada poduzela za zaustavljanje širenja epidemije, Obećani Mesija je tome dao svoju čvrstu podršku. Obavijestio je svoje sljedbenike da nema ničeg štetnog u tome da se usvoje propisane mjere. To je upravo bila naredba islama, da svako sredstvo koje bi moglo osigurati zdravlje javnosti treba biti korišteno. Ovom deklaracijom je pružio ogroman doprinos putu javnog mira, jer su se u to

vrijeme naveliko širile glasine među ljudima da je vlada širila kugu i da su mjere koje su tobože imale za cilj suzbiti njeno napredovanje, zapravo širile zarazu i da su, ustvari, propisane mjere suprotne odredbama islama. Činjenica je da je već bio napravljen javni proglas od uleme o tome da je vrlo veliki grijeh da se u toj situaciji napušta kuća. Tako je ulema bila odgovorna za smrt hiljada neupućenih ljudi. Kada su bile podijeljene pilule za ubijanje miševa, bilo je rečeno da će te pilule donijeti kugu. Kada su trapovi za štakore bili dijeljeni, oni su također prigovarali. Ukratko, podignuta je velika buka i na nekim mjestima su vladini zdravstveni službenici bili maltretirani. Proglas Obećanog Mesije na ovu naredbu i vladanje njegovih sljedbenika bilo je pred očima mnogih drugih ljudi. On je objasnio muslimanima da u islamu nije bilo zabranjeno da ljudi za vrijeme epidemije napuštaju svoje kuće i da stanuju izvan zaraženih sela i gradova. Zabranjeno je da se ide iz jednog grada u drugi zato što to može dovesti do prenošenja zaraze.

Prijedlog Obećanog Mesije za lijek protiv javnih nereda u Indiji

Ovaj period je bio period najvećih nemira zbog vjerskih nesuglasica i godine 1897. i 1898. bile su istaknute u ovom pogledu. Protivljenje Obećanom Mesiji je raslo i ljudi nezadovoljni političkim prilikama koristili su širenje religijskih sukoba da ljude uzbune protiv vlade. Ovakvo stanje navelo je vladu da 1897. godine donese zakon protiv dizanja bune. No, i pored toga, zemlja je nastavila skretati prema neloyalnosti. Zakon, zapravo, nije nimalo popravio stvari, zato što je Indija već otprije bila poznata kao zemlja religija, a njeni stanovnici skloni da budu lakše potaknuti na nemir oko religijskih nego oko političkih pitanja. Dopunjeni zakon nije odredio sprečavanje religijskih sporova, jer u vrijeme kad je zakon bio donesen, vlada nije shvatila neophodnost za bilo kakvu ovakvu odredbu. Tačku ugovora, koju je propustila vlada, zapazio je Obećani Mesija sa svoje neovisne tačke gledišta. U skladu s tim, on je 1897. godine pripremio i podnio bilješku Njegovoj visosti Lordu

Elginu, tadašnjem potkralju Indije, podnesak "Pobjeda Indije", koji je također bio odštampan i javno podijeljen, u kome je objasnio potkralju da su religijske svade i sukobi bili u korijenu najvećih pobuna i problema. Religijski sukobi su stvarali uzbuđenje u javnom mnijenju, i oni koji su profitirali od stvaranja nereda koristili su prednost situacije i to su upotrijebili protiv države. Obećani Mesija je zato predložio da upotreba uvredljivog i provokativnog jezika u religijskim raspravama i diskusijama treba biti dovedena u okvir zakona i predložio tri načina za postizanje istog:

1. Zakon, ostavljajući slobodu sljedbenicima svake religije da proklamuju i tumače posebnosti svoje vjere, treba ih istovremeno spriječiti od napada na bilo koju suparničku vjeru. Ovakav zakon bi ostavio netaknutim vjerske slobode i ne bi mogao biti optužen za pokazivanje prekomjerne naklonosti bilo kojoj posebnoj vjeri, niti bi uvrijedio sljedbenike bilo koje vjere radi toga što im oduzima slobodu da napadaju drugu vjeru.

2. Ako prvi prijedlog ne može biti prihvaćen, onda može biti zabranjeno podizanje prigovora protiv druge vjere, koji jednako može biti podignut protiv njihove vlastite. Drugim riječi-ma, ne treba biti dopušteno navoditi stvari protiv druge religije koje čine dio vlastitog vjerovanja.

3. Ako drugi prijedlog bude smatran nepraktičnim, predložen je treći izbor; da vlada treba, konsultujući se sa svakom zajednicom, pripremiti listu mjerodavnih knjiga njihove vjere i zabraniti bilo kome da podiže bilo kakav prigovor protiv te vjere osim na bazi prihvaćenih knjiga. Kad su pritužbe zasnovane na nejedinstvenim mišljenjima i neosnovanim pričama, koje su pripisane od sljedbenika neke vjere, jedina moguća posljedica je povećanje pakosti i neprijateljstva.

Da je u to vrijeme od vlade data djelotvornost ovim prijedlozima, bili bi spriječeni neredi i problemi koji su izbili kasnijih godina. Ali, u to vrijeme vlada nije cijenila potrebu za bilo kakvim ovakvim zakonom i njeni savjetnici nisu zapazili povećano širenje klica raznih aktivnosti koje su privukle pažnju poslanika vremena. Ipak je poslije punih deset godina, 1908, vlada pro-

slijedila zakon zabranjujući sljedbenicima bilo koje religije da napadaju ili upotrebljavaju grub ili provokativan jezik u pogledu drugih vjera. Kazna propisana za kršenje ovog zakona je bila da će vlasnik štamparije, koja štampa ili objavi materijal napadača, biti pozvan da položi ulog kao osiguranje da se ubuduće neće tako ponašati ili će, u protivnom, položeni ulog biti zaplijenjen. No, zakon je donesen tako kasno da se nije moglo očekivati da proizvede isti rezultat kakav bi proizveo da je bio donesen u vrijeme kad je bio predložen od Obećanog Mesije. Zapravo, korijen svih problema u Indiji leži u religijskim razlikama i sukobima koji su, neobičnim i lukavim procesom manipulacije, od ljudi koji su stvarali nered korišteni kao povod bune protiv države. Kad god je bio napravljen prostački napad na bilo koju vjeru, koja je prirodno draga njenim sljedbenicima, to je odgovaralo svrsi stvaralaca nereda da neuke mase učine nezadovoljnim prema vladi i da lažno prikazuju da je sve to propust vlade koja odobrava ovakvo proganjanje i tlačenje. Mase su se, usljed toga, okretale od stvarnih krivaca i postale nezadovoljne vladom.

U 1898. godini jedan musliman, koji je prešao u kršćanstvo, objavio je prostačku knjigu klevećući supruge Časnog Poslanika islama, s.a.v.s. Ovo uvredljivo izdanje je žestoko potreslo muslimane. Obećani Mesija je izjavio da ovo može poremetiti mir u zemlji. Muslimanska asocijacija u Lahoru je pripremila podnesak za vladu zahtijevajući da ovo izdanje bude zabranjeno, no, savjet Obećanog Mesije bio je protiv ovog, jer je ovo moglo biti predstavljeno kao znak slabosti muslimanskog slučaja. Umjesto toga predložio je da se izda strogo pobijanje. No, asocijacija nije poslušala ove riječi i doživjeli su neuspjeh, kako je i bilo predviđeno od Obećanog Mesije. Stav koji je on zauzeo pomogao je osiguranju stvarnih prava muslimana da brane svoju vjeru i muslimanske časne osobe od svih napada.

Ujedinjavanje Džemata i neuspjeh neprijatelja

Iste godine, u pogledu jačanja organizacije svoje Zajed-

nice, te da bi se sačuvale njene prepoznatljive odlike, on je objavio pravila u vezi sa sklapanjem braka i društvenim odnosima i zabranio brak Ahmadi žena izvan Zajednice. Također, iste godine je pozvao vladu da ispita istinitost njegove tvrdnje nudeći im da to jasno dokaže određenim znakovima. Namjera ovog poziva bila je da državnim službenicima potpuno obznani svoju misiju i ovaj cilj je bio postignut.

Talim-ul-islam visoka škola

U 1898. godini on je također postavio temelje Visoke škole za obrazovanje dječaka u Zajednici, kako bi ih zaštitio od nezdravog utjecaja običnih škola. U toku prve godine škola je pružala obrazovanje osnovnog stepena, ali svake naredne dodavala je nove razrede do 1903., kada je predstavila prve kandidate za univerzitetske prijemne ispite.

Neki njegovi neprijatelji su 1899. tražili da se pokrene sudski postupak protiv njega, pod izgovorom da se oni boje da im on ne nanese neku štetu.No, kao i uvijek, njegovi protivnici su doživjeli veliku sramotu, a on je bio u potpunosti oslobođen.

U 1900. godini postigao je drugi veliki uspjeh protiv kršćanstva. Naime, pozvao je anglikanskog biskupa iz Lahora dr. Lefroja, koji je rovario protiv muslimanske javnosti održavajući serije provokativnih predavanja protiv islama, da svaki od njih potvrdi i odbrani svoju vjeru kroz to koliko će čija molitva biti primljena. Vodeći novinski listovi su podržali njegov poziv, ali visoki uglednik nije se usudio ovo prihvatiti i time biti uveden na listu njegovih protivnika.

Daje Džematu ime Ahmadi

Godine 1901. vršen je popis stanovništva. Obećani Mesija je izdao nalog svojim sljedbenicima s uputom da se u popisni materijal izjašnjavaju pod titulom Ahmadi muslimani. Tako je razlikovao svoje sljedbenike među ostalim muslimanima

dodjeljujući im titulu Ahmadi.

Iste godine neki od članova njegove porodice, koji su bili protiv njega, postavili su zid ispred džamije, da bi nasamarili njega i njegove sljedbenike. Posljedica toga je bila da su vjernici morali okolo ići u džamiju, dužim putem, što im je stvorilo prilične probleme i uznemirenje. Kad je propao nagovor da ih odvrati od ovoga, Obećani Mesija nije imao drugog izbora nego da na sudu protiv njih pokrene proces jula 1901. godine, da bi se oslobodio ovog nametnutog terora. Stvar je već narednog mjeseca bila riješena u njegovu korist. Zid je bio srušen i akterima je još bilo naloženo da plate troškove procesa. Obećani Mesija ih je, međutim, oslobodio tog dijela optužbe i odustao od daljeg procesa.

Pregled religije

U 1902. godini dao je smjernice da se započne s objavljivanjem magazina čiji bi cilj bio propagiranje islama u Evropi. Dato mu je ime **“Pregled religije”** i, uz Allahovu pomoć, taj magazin i danas obavlja dobar posao. Objavljen je u dva izdanja, na engleskom i na urdu jeziku. Pokazao se vrlo korisnim sredstvom za propagiranje islama u Evropi i Americi, i prijatelji i neprijatelji su sa ushićenjem pohvalili izuzetnost njegovih članaka. U prvim godinama izdavanja, nekoliko članova Zajednice je davalo svoj doprinos pisanjem članaka, i Obećani Mesija je lično slao svoje članke. On je pisao na urdu jeziku, a prijevod je bio objavljivan na engleskom. Ovi članci su ostavili veliki dojam na čitaoce i magazin je bio prilično dobro prihvaćen čak u prvoj godini njegovog objavljivanja.

Inspirisana hutba

Iste godine prilikom *“Id-ul-Azha”* (Kurban-bajrama – jednog od dva muslimanska praznika) koji se proslavlja na dan nakon hodočašća, Obećani Mesija je, po Božijem nalogu,

održao hutbu na izuzetnom arapskom jeziku. U toku svog govora izgledao je kao da je sasvim udaljen od svog okruženja. Njegovo lice je bilo užareno i kod gledalaca je izazvalo strahopoštovanje. Hutba je bila veličanstvena, a njen stil oplemenjujući. Najveći arapski učenjaci nisu uspjeli napraviti ravnu njoj. Govor je bio pun najuzvišenijih istina i ispunjen dubokim i uzvišenim idejama. Ova hutba je bila štampana i objavljena pod imenom “**Khudba-i-Ilhamia**”.

Učenje arapskog

U ovo vrijeme je za svoje sljedbenike pokrenuo vrlo jednostavan metod za učenje arapskog jezika. Ovaj način se sastojao u tome da je on sastavljao nekoliko rečenica na arapskom u čistom i laganom stilu koji bi oni trebali usavršiti tako da na ovaj način postepeno postignu bliskost s jezikom. Rečenice su se odnosile na svakodnevne životne potrebe, a imenice i glagoli upotrijebljeni u njima bile su svakodnevne riječi. U ovoj seriji bilo je sastavljeno nekoliko lekcija, ali pošto su važnije stvari zahtijevale njegovu pažnju, projekt je morao biti odložen. Na svakom koraku on je osvjetljavao put svojim sljedbenicima kako bi ga oni mogli dalje slijediti. Ono što je želio bilo je da u svakoj zemlji, uz domaći govor, arapski bude drugi maternji jezik za muslimane, što je ustvari i bio, i da i muškarci i žene postignu takvu bliskost s tim jezikom da tako olakšaju budućim generacijama usavršavanje arapskog jezika, tako da ga djeca mogu učiti u djetinjstvu uz svoj domaći jezik. Sve dok ovaj cilj ostane neostvaren, neće biti moguće da islam čvrsto uspostavi svoje temelje. Ljudi koji nisu bliski s jezikom svojih vjerskih knjiga nikada ne mogu biti potpuni zagovornici svoje religije i nikada ne mogu biti potpuno sigurni od napada neprijatelja njihove vjere. Ljudi koji potpuno ovise o prijevodu kod sticanja znanja o svojoj religiji, postepeno gube odgovarajuće znanje o svojoj vjeri i svojim skriptama i one tako postepeno gube svoju čistoću. Prijevod odvlači pažnju ljudi od pro-

učavanja originala i pošto prijevod nikada ne može potpuno zamijeniti original, zajednica se udaljava od istinskog značenja i duha vjere. Ispunjenje ove želje Obećanog Mesija i dalje zaokuplja pažnju njegovih sljedbenika i, ako Bog da, ona će se jednog dana ostvariti.

Položen temelj *munare* (*munaratul Mesija*) iz starog predskazanja

Postoji predskazanje Časnog Poslanika, s.a.v.s., da će se Mesija spustiti na bijelu *munaru* istočno od Damaska. Stvarno značenje ovoga je da će Obećani Mesija doći sa najjasnijim dokazima i znakovima, da će njegova veličanstvenost osvjetljavati svijet i da će ga pratiti veliki uspjeh. U jeziku snova *munara* označava jasne dokaze koje niko ne može pobiti, a stajanje na visini označava postizanje istaknutosti koju će svako opaziti, dok dolazak na istok znači postizanje uspjeha kojem se niko ne može suprotstaviti. Ipak, iz želje da ispuni predskazanje i doslovno, Obećani Mesija je 1902. godine postavio temelje *munare* u glavnoj džamiji u Kadijanu.

Početak uspjeha

Pred kraj 1902. godine Kram Din je podnio tužbu protiv Obećanog Mesija optužujući ga za zloupotrebu novca i zbog toga je Obećani Mesija bio pozvan na sud u Jehlumu. On je tamo otišao u januaru 1903. Putovanje je predstavljalo početak njegovog uspjeha. Premda je išao da odgovara na krivičnu optužbu, ipak je tamo bila tako velika skupina ljudi, koji su došli da se sretnu s njim, da se nisu mogli izbrojati. Kad je sišao na željezničkoj stanici, skup je bio toliki da nije bilo mjesta za stajanje na platformi stanice. Čak su izvan stanice, na ulicama, velike grupe ljudi otežavale prolazak nosiljke. Vlasti su bile prisiljene napraviti poseban dogovor za održavanje reda, i za ovu svrhu je Munšhi Ghulam Haider, tahsildar, bio raspoređen na posebnu dužnost. On je ostao s Obećanim Mesijom i s velikim naporom pravio prolaz nosiljki krgz

skupinu koja se protezala pravo do grada. Uz ljude iz grada, hiljade ljudi sa sela je također došlo da ga vidi. Više od hiljadu ljudi je položilo zakletvu pristupa i kad je on otišao na sud, tu je bio toliki broj onih koji su došli da svjedoče u procesu, da je postalo teško naći prostora za sve njih. Mnoštvo okupljenih se protezalo daleko u polja. Na prvom saslušanju Obećani Mesija je bio oslobođen. On se onda sretno vratio kući.

Ta godina je bila uvod u predivnu eru uspjeha misije Obećanog Mesije. Ponekad je dolazilo više od 500 pisama sa pristupnicama u jednom jedinom danu i broj njegovih sljedbenika je rastao od nekoliko hiljada do nekoliko stotina hiljada. Ljudi različitih životnih puteva su polagali zakletve pristupa i Pokret se počeo širiti velikom brzinom, prelazeći granice Pendžaba do drugih provincija i zemalja.

Žrtva novog pokreta

U istoj godini Zajednica je pretrpjela veliki gubitak. Jedan od njenih najuglednijih članova, Sahibzada Abdul Latif, bio je kamenovan nasmrt u Kabulu pod optužbom vjerolomstva.

Uznemiravanje na sudu i konačna odbrana

Proganjanja kroz zakonske procese, kojima je prividno bio došao kraj u Jehlumu, sada su ponovo započeta s većom jačinom. Kram Din, koji je u Jehlumu podnio optužbu protiv Obećanog Mesije zbog navodne zloupotrebe novca, sada je ponovo podigao optužnicu protiv njega u Gurdaspuru. Slučaj se razvukao izuzetno dugo i jedan od policijskih nižih sudaca, koji je bio određen za saslušavanje, premješten je još dok je proces bio u toku. Dani saslušanja su bili raspoređeni u tako kratkim razmacima da je Obećani Mesija na kraju bio prisiljen da uzme smještaj u Gurdaspuru. Obojica sudaca, koji su jedan poslije drugog vodili predmet, bili su hindu i zbog nekog neshvatljivog razloga proces se otegao vrlo dugo. Cijeli slučaj se vrtio oko tri ili četiri riječi. Kram Din je, naime, upotrijebio

bestidnu laž protiv Obećanog Mesije i ovaj mu se kasnije, u jednoj od svojih knjiga obratio izrazom “kazzab” što znači “lažov” i “veliki lažov”. On je, također, za njega upotrijebio riječ “laecem”, što doslovno znači nizak ili prost, ali se ponekad koristi i sa značenjem lupež ili nitkov. Tužitelj je uporno ponavljao kako je on nazivan velikim lažovom i nitkovom, dok je protiv njega jedina dokazana stvar bila da je lagao protiv tuženog. Sud se onda upustio u dugo ispitivanje različitih konotacija riječi. Bilo je još nekoliko drugih pitanja sličnog karaktera i oko njih je vođena tako duga diskusija da je trebalo gotovo dvije godine da se donese odluka. U toku trajanja procesa počele su kolati glasine da je sudac bio pod pritiskom svojih vjerskih kolega da treba iskoristiti situaciju i optuženog staviti u zatvor pa makar to bilo samo jedan dan. Prijatelji koji su čuli glasine bili su vrlo uznemireni i zabrinuti i došli su Obećanom Mesiji da ga izvijeste o onom što su čuli. Kad su došli Obećanom Mesiji zatekli su ga da se odmara. Kad je čuo ovu priču, crvenilo mu je oblilo lice i podižući se malo na jednu ruku rekao je uz veliko naglašavanje: “*Šta! Hoće li on položiti svoje ruke na Božijeg lava? Ako on to uradi, sam će vidjeti kako će završiti.*” Nije poznato da li je vijest imala ikakvo utemeljenje u ovoj činjenici, ali dogodilo se tako da je upravo u to vrijeme sudija bio premješten s položaja i bilo mu je oduzeto pravo na suđenje za krivične radnje, a malo zatim bio je smijenjen na niži položaj. Sudija kojem je predmet bio dalje predan, također je razvlačio proces i premda je Obećanom Mesiji bila data stolica u sudnici Oblasnog suda, ovaj sudija je, uprkos tome što je Obećani Mesija bio ozbiljno bolestan, odbio da pokaže bilo kakav obzir prema njemu. U jednoj prilici mu čak nije dopustio da popije vode kad je osjećao žeđ. Poslije odugovlačenja istrage, on je optužio Obećanog Mesiju i odredio mu kaznu od 200 rupija. Uložena je žalba protiv ove presude i saslušanje je bilo zakazano kod sezonskog sudije u Amritsar, koji je bio Evropljanin, po imenu g. Hari. Kad je pogledao zapisnik slučaja, izrazio je svoje iznenađenje zbog sudije koji je slučaj tako neozbiljno rastegao i dodao da bi on ovaj slučaj okončao već na prvom saslušanju da je bio na mjestu sudije

koji je vodio istragu. Smatrao je da su za čovjeka kakav je Kram Din prikladne čak gore riječi od onih koje je upotrijebio Obećani Mesija i da je cijeli proces bio izričito nepravilan. Poslije kratkog saslušanja, on je oslobodio Obećanog Mesiju i presudio oslobađanje od kazne. Tako je, drugi put, evropski sudija dokazao istinu da Bog poklanja vlast onima za koje uvidi da su toga vrijedni. Slučaj je okončan u januaru 1905. godine i njegov ishod je potvrdio objavu od Boga datu Obećanom Mesiji nekoliko godina ranije u vezi s krajem sudskog procesa.

Putovanje u Lahor

Dok je još slučaj bio u postupku, Obećani Mesija je obavio dva važna putovanja. Prvo je bilo u Lahor, u augustu 1904. Ovom prilikom tamo je ostao četrnaest dana. Ljudi su došli iz svih krajeva, u velikom broju da ga dočekaju i nije bilo nijednog praznog mjesta na željezničkoj stanici. U toku njegovog boravka cijeli grad je bio u metežu. Od jutra do mraka gomile svijeta su čekale pred kućom u kojoj je bio smješten. S vremena na vrijeme, njegovi protivnici bi došli i vrijedali ga, pokušavajući da zametnu kavgu. Neki od njih, najneobuzdaniji, čak su nastojali silom ući u njegov privatni apartman i morali su biti silom odbijeni. Na zahtjev njegovih prijatelja u Lahoru je bilo dogovoreno javno predavanje. Govor je bio odštampan i Maulvi Abdul Karim ga je pročitao pred velikim brojem slušalaca, dok je Obećani Mesija sjedio pored. Bilo je prisutno između sedam i osam hiljada ljudi. Kad je čitanje završeno, publika je željela da im se Obećani Mesija lično obrati s nekoliko riječi. Odgovarajući na to, ustao je i obratio im se govoreći oko pola sata. Pošto je bilo poznato da su ljudi svih religija i sekti, pogotovo muslimani, pokazivali žestoko neprijateljstvo prema njemu gdje god bi otišao, policijske vlasti su tada napravile poseban dogovor za njegovu sigurnost. Pored indijske policije, bili su opremljeni evropski vojnici koji su, sa sabljama u rukama, bili postavljeni na kratkoj udaljenosti. Policijske vlasti su saznale da su neki iz mase bili riješeni stvoriti nered izvan sale gdje se održavalo predavanje. Zato su poduzeli posebne mjere predo-

strožnosti da osiguraju povratak Obećanog Mesije sa predavanja. Prvo je išao red policajaca na konjima, a onda nosiljka s Obećanim Mesijom. Poslije ovoga je slijedilo nekoliko policajaca pješaćeci. Iza njih je ponovo jahalo nekoliko ljudi iz garde i za njima je išla druga grupa pješadijske policije. Tako je Obećani Mesija bio ispraćen natrag do svoje rezidencije s najvećom mogućom pažnjom i izazivači nereda su bili spriječeni provesti svoje planove. Iz Lahora se vratio u Gurdaspur.

Krajem oktobra, kad je sve bilo završeno na sudu, vratio se u Kadijan.

Putovanje u Sialkot

Put za Sialkot nastavio je 27. oktobra. Putovanje je bilo poduzeto na uporan zahtjev prijatelja u Sialkotu koji su izrazili želju da sada, kad mu je Svemogući Allah poklonio takav vidljiv uspjeh, jednom ponovo blagoslovi ovo mjesto svojim prisustvom, s obzirom da je ranije proveo nekoliko godina u tom gradu. Ovo putovanje je, također, pružilo drugi važan prikaz uspjeha koji je pratio misiju Obećanog Mesije. Na svakoj stanici dolazio je tako veliki broj ljudi da ga pozdravi, da je za stanične vlasti postalo teško da ih sve smjesti. Na željezničkoj stanici u Lahoru vladala je takva gužva da su sve karte za platforme bile rasprodane, pa je na kraju vlasnik stanice morao dopustiti ljudima da uđu bez karata. U Sialkotu je put od vozne stanice do rezidencije, koji je bio dug preko jedne milje, bio potpuno natiskan ljudima. Voz je stigao u stanicu oko zalaska Sunca. Zbog nekog zakašnjenja u odlasku, prije nego što je nosiljka s Obećanim Mesijom mogla nastaviti put, bio je već pravi mrak. Mnoštvo svijeta je bilo toliko zbijeno da je postojala zabrinutost da ljudi mogu biti pregaženi u mraku i policija je morala poduzeti posebne mjere predostrožnosti da prolaz očuva prohodnim. Jedan rukovodeći gospodin iz Sialkota, honorarni sudac, pomagao je policiji. To je bilo vrlo teško i tek upotrebom sile u priličnoj mjeri je uspio osigurati prolaz, tako da je nosiljka mogla nastaviti dalje, ali vrlo sporo. Kapci prozora nosiljke su bili spušteni. Pored ljudi koji su se natiskali s obje strane ulice,

ljudi su se, također, okupili na verandama prodavnica. Neki koji nisu mogli naći mjesta negdje drugo, prilijepili su se za balkone i drvene krovove. Na svakom krovu, hindu i muslimani su upalili lampe da bi bacili pogled na njega. Muškarci i žene su se popeli na krovove i kad je nosiljka Obećanog Mesije došla blizu, oni su u ispruženim rukama držali baterije da vide njegovo lice. Neki su na njega bacali cvijeće. Obećani Mesija je ostao u Sialkotu pet dana. Osim predavanja u kojima se obratio svima koji su došli da se sretnu s njim u njegovoj rezidenciji, on je još održao jedan javni govor. Malo prije toga najavljeno je da je ulema izdala naredbu kojom zabranjuje prisustvo govoru. Uz tu naredbu su još dodali "fetvu" da će svako ko bude slušao govor Obećanog Mesije biti kažnjen poništavanjem braka. Ovo je moćan instrument, korišten od uleme u Indiji, od kog su očekivali da će očuvati svoj utjecaj na neznalice, *džahile*, muslimane. Međutim, oni za to ionako nisu bili ovlašteni. Neki od suprotstavljenih mauľvisa (hodža) kojima izdavanje naredbe nije bilo dovoljno, najavili su kao vrstu protuudarca, svoje predavanje u zgradi nasuprot one u kojoj je Obećani Mesija trebao održati svoj govor. Cilj ovoga je bio da odvрати narod da ga slušaju. Oni su, također, postavili živu ogradu na ulazu u dvoranu s ciljem da proklamuju kako je grijeh slušati predavanje. Neki su otišli čak tako daleko da su zadržavali posjetioce i silom ih odvlačili. Ali, uprkos svim njihovim nastojanjima, ljudi su došli u ogromnom broju i kad je bilo obznanjeno da je Obećani Mesija stigao u dvoranu, ljudi su napustili predavanje rivala mauľvisa i nagomilali se u sali. Premda nije bilo vrijeme odmora, veliki broj ljudi koji su bili zaposleni u vladinoj službi došli su da prisustvuju skupu. Ovaj govor je također bio prethodno odštampao i na skupu ga je pročitao Maulvi Abdul Karim. Dok je još govor trajao, neki ljudi su pokušali napraviti nered, ali odmah su bili umireni od nadzornika policije, koji je bio Evropljanin i koji je vrlo uljudno pitao muslimane zašto su oni pogođeni predavačem koji je govorio njima u prilog i koji je predstavljao uzvišenost njihovog Časnog Poslanika. On je zaključio da bi se kršćani trebali protiviti, jer je predavač nastojao dokazati smrt njihovog boga

(Isusa Krista). Ukratko, zahvaljujući budnosti i taktičnosti policije, nemiri su bili spriječeni. Jedna posebna odlika ovog govora bila je da je prvi put Obećani Mesija tvrdio da je ispunio ulogu Šri Krišne (a.s.) i time predstavio obavezu pripadnika hindu religije da prihvate njega i njegovu misiju.

Kad se Obećani Mesija vraćao u svoju rezidenciju, poslije održanog govora, neki ljudi su pokušali na njega baciti komade kamenja, ali je to policija spriječila. Drugog dana poslije predavanja, Obećani Mesija je otišao kući. Ovom prilikom su, također, vode nereda bile osujećene od policije. Kad je rulja uvidjela da ne može naći priliku da ga povrijedi, neki od njih su otišli vani, na priličnu udaljenost od grada, i čekali pored željezničke pruge. I kada je voz došao, oni su ga obasuli kamenjem, lomeći nekoliko prozorskih stakala na nekim vagonima.

Smrt Maulvi Abdul Karima

Poslije duže bolesti, 11. oktobra 1905. umro je jedan od odanih učenika Obećanog Mesije, Maulvi Abdul Karim, koji je u mnogim prilikama bio zadužen za čitanje govora Obećanog Mesije, te je Obećani Mesija zapovjedio da treba biti osnovana Teološka srednja škola u Kadijanu, koja će pripremiti ulemu da budu temeljito upoznati sa islamom i koja će moći zamijeniti one koji budu uklonjeni smrću.

Druga posjeta Delhiju

Nekoliko dana poslije smrti Maulvi Abdul Karima, Obećani Mesija je ponovo posjetio Delhi i ostao tamo skoro četrnaest dana. Premda to nije bio više isti Delhi od prije 15 godina, kada su njegovi žitelji pokazali tako mahnito uzbuđenje, ipak je njegovo prisustvo u gradu izazvalo veliko komešanje. U toku četrnaestodnevnog boravka nije održavao javna predavanja, ali govori su bili održavani skoro svakodnevno u njegovoj rezidenciji. Kako je, međutim, smještaj bio ograničen, tim govorima nije moglo prisustvovati više od 200 do 250 ljudi. U

jednoj ili dvjema prilikama bilo je nastojanja da se stvore neredi i u jednoj od njih je neprijateljski raspoložena grupa napravila ulaz u mjesto gdje je bio smješten. Bez obzira na to, opća atmosfera bila je značajno bolja od one koja je preovladavala tokom njegove prve posjete gradu.

Posjeta Ludihani i Amritsar

Na njegovom povratku iz Delhija članovi Zajednice u Ludihani su ga uvjerali da se na dva dana zaustavi u njihovom gradu i on je tamo održao javni govor, koji je prošao vrlo dobro. U Ludihanu je stigla delegacija članova Zajednice iz Amritsara, koji su molili da se Obećani Mesija zaustavi na jedan ili dva dana i u njihovom gradu. Molbi je bilo udovoljeno i u svom povratku iz Ludihane, Obećani Mesija je prekinuo putovanje u Amritsar.

Grad je bio pun protivnika Pokreta koji su bili pod jakim utjecajem mauvisa. Zbog njihovog podbadaanja, tu je vladalo prilično uzbuđenje. Na dan kad je bilo zakazano predavanje njegovi protivnici su bili riješeni da to spriječe svim mogućim sredstvima. Prema tome, kada je Obećani Mesija došao u salu u kojoj se trebalo održati predavanje, primijećeno je da je tu bilo nekoliko mauvisa obučenih u dugačke ogrtače i s velikim turbanima, koji su stajali na ulazu i divljim pokretima i bombastičnim govorom huškali ljude protiv njega. Mnogi od posjetilaca su nosili kamenice u svojim jaknama. Obećani Mesija je ušao u salu i započeo svoje predavanje. Maulavi su uzalud čekali na priliku da izazovu gužvu. Kako je govor nastavljen, nakon petnaest minuta prijatelji su ponudili šolju čaja Obećanom Mesiji, pošto je imao problema sa suhim grlom te bi mu gutljaj toplog napitka dobro došao. Obećani Mesija je napravio gest odbijanja, ali pošto je gospodin insistirao, ipak je uzeo gutljaj čaja. Bio je mjesec ramazan. Istog časa bila je podignuta graja od mauvisa da on nije musliman zato što nije postio u mjesecu ramazanu. Obećani Mesija je odgovorio da je Časni Kur'an odredio da osoba ne treba postiti ako je bolesna

ili na putovanju, a on je i bolestan i na putovanju. Međutim, bilo je vrlo teško zadržati uzbuđenu masu. Buka se dalje pojačavala i uprkos svim naporima policije, nije mogla biti ugušena. Na kraju se smatralo da je najbolje da se Obećani Mesija ponovo vrati na svoje mjesto za govornicu i neko drugi je bio pozvan da prouči neku ilahiju. Ovim je mir bio ponovno uspostavljen. Onda je Obećani Mesija ustao da završi svoj govor, na što su maulavi ponovili dreku. Kako je Obećani Mesija pokušavao nastaviti govor, maulavi su nahuškali ljude da krenu prema platformi i nasrnu na njega. Policija ih je pokušala zaustaviti, ali hiljade ljudi nije moglo biti zadržano od nekoliko policajaca. Rulja je jurila poput morskog talasa i postepeno napredovala. Kad je policija uvidjela da su njihovi napori uzaludni, obavijestili su Obećanog Mesiju da oni ništa više ne mogu učiniti, na što je Obećani Mesija prekinuo predavanje. No, ovo nije smanjilo uzbuđenje. Ljudi su ustrajali u naporima da se silom probiju do platforme i izvrše napad. Na to je inspektor policije zatražio od Obećanog Mesije da se povuče u apartman i poslao policajca da donese nosiljku. Za to vrijeme policija je zadržavala ljude da uđu u apartman. Nosiljka je bila donesena do bočnog ulaza u apartman i Obećani Mesija je krenuo da uđe. Kad je htio sjesti unutra, ljudi su saznali za to i neki od njih, koji su stajali ispred sale za predavanje, krenuli su naprijed i jedan od njih je teškim štapom udario prema njemu. Pratilac iz njegovog osoblja je odjedanput bio tamo i stao između Obećanog Mesije i prijestupnika da odbije udarac. Srećom, vrata nosiljke su bila otvorena i štap se zaglavio u njih, tako da je pratilac prošao samo sa lakšom povredom. Čim je Obećani Mesija sjeo u svoje sjedište, nosiljka je krenula. Rulja je bacila kišu kamenja na nosiljku. Poklopci prozora nosiljke bili su podignuti, ali kako su kamenice povremeno udarale u njih, kapci su u nekoliko naleta padali dolje. Oni koji su bili unutra dizali su ih, ali su oni isto toliko puta ponovo padali. Mi smo ih trebali držati na njihovim mjestima, ali kamenje je padalo takvom silom da su oni ponovo padali. Uz Allahovu milost, niko od nas nije bio povrijeđen. Samo je jedan kamen prošao kroz prozor nosiljke i pogodio

mog mladeg brata u ruku. Nekoliko ih je pogodilo policajce koji su bili oko nosiljke. Poslije ovoga oni su se bacili na gomilu i rastjerali ih iz blizine nosiljke. Policajci su se rasporedili i ispred i iza nosiljke, a neki od njih su sjeli na krov, tako da se na ovaj način nosiljka mogla kretati mnogo brže do rezidencije Obećanog Mesije. Ljudi su bili toliko uzbuđeni da su uprkos tome što su bili batinjani od policije, nastavili još dugo pratiti nosiljku. Sljedećeg dana Obećani Mesija je otišao u Kadijan.

Predskazanje o njegovoj smrti i postavljanje sistema Džemata, osnivanje Sadar andžumana

U decembru 1905. primio je objavu da je njegova smrt blizu. S obzirom na to, napisao je knjižicu pod nazivom Testament (**Alwasiat**) i podijelio je među svojim sljedbenicima. U ovoj knjižici ih je obavijestio o objavi u vezi s njegovom smrću i nastojao im pružiti utjehu. Također je, po Božijoj naredbi, najavio otvaranje groblja i za one koji žele da tamo budu sahranjeni kao uvjet postavio to da, između ostalog, moraju pokloniti najmanje desetinu svog imetka za propagiranje islama. Isto tako, izjavio je da mu je Bog objavio radosnu vijest da će se u groblje sahranjivati samo oni ljudi koji su predodređeni za život u Džennetu. Osnovao je komitet koji će preuzeti dužnost o tome kao i upravljanje imetkom koji, u svrhu širenja islama, oporukom ostave oni koji žele biti sahranjeni u ovom groblju. U dodatku ovim dogovorima predvidio je da će poslije njegove smrti Allah, dž.š., osigurati nadzor i napredak njegovog pokreta na isti način kako je to uradio u slučaju prethodnih poslanika. On će uzdići ljude da paze na Zajednicu upravo onako kako je uzdigao Ebu-Bekra da pazi na muslimane poslije smrti Časnog Poslanika, s.a.v.s. Do objavljivanja ovog testamenta postojala su dva andžumana sa zadatkom organiziranja škole i magazina. Testament je imenovao novi andžuman za upravljanje grobljem i ostavštinom. Kasnije je Obećani Mesija, na molbu nekih od njegovih sljedbenika, decembra 1906. godine, jedan andžuman, koji je bio zadužen da upravlja ostavštinom, preokrenuo u veliki, koji je bio stavljen na dužnost

opće kontrole obrazovnih institucija – svjetskih i vjerskih – magazina “Pregled religija” (*Review of religions*), groblja i svih drugih aktivnosti. Ovaj veliki andžuman bio je imenovan kao Sadar andžuman, tako da je umjesto različitih andžumana on uveo samo jedan, glavni.

Politički nemiri

U septembru 1907. umro je njegov najmlađi sin Mubarak Ahmad, koji je imao samo osam i po godina, što je potvrdilo predskazanja koje je Obećani Mesija objavio u vrijeme njegovog rođenja. Iste godine poduzeti su koraci da se u raznim gradovima osnuju ogranci Sadar andžumana. Dva gospodina i jedna dama došli su iz Amerike da ga posjete. S njima je imao dug razgovor u kojem je objasnio razloge drugog dolaska Mesije. Te godine su u Pendžabu buknuли veliki politički nemiri širom pokrajine. Neke oblasti su bile na ivici bune. U vezi s ovim, on je izdao bilješku svojim sljedbenicima s uputom da ostanu postojani u svojoj lojalnosti vladi, tako da su njegovi sljedbenici, slijedeći njegove upute, na mnogim mjestima velikodušno ponudili svoje usluge za suzbijanje nereda.

Samaj konferencija

U decembru 1907, pripadnici sekte *aria samajisti* sazvali su konferenciju religija u Lahoru i pozvali sljedbenike svih religija da u njoj učestvuju. Uvjeti koji su bili postavljeni tražili su da zagovaranje religije ne smije predstavljati napad ni na koju drugu religiju i da, sa svoje strane, svi učesnici obećaju da će slijediti ovo pravilo. Obećani Mesija je također bio pozvan da učestvuje na konferenciji. Njegova trenutna reakcija nije bila u prilog ovom pozivu, pošto je sumnjao u namještenu igru. No, da ne bi ostavio prostora za nepovoljne komentare, on je napisao govor i poslao ga da bude pročitao na skupu. U ovom govoru izrazio je toplu zahvalnost *aria samajistima* za uzajamno razumijevanje. Zatim je, zadržavajući krajnje moguću umjerenost, zadovoljio sebe opisivanjem izuzetnosti islama. Skoro 500

članova Zajednice je kupilo ulaznice i prisustvovalo konferenciji. Slijedeći njihov primjer i drugi muslimani su, također, prisustvovali u velikom broju. Međutim, kada je došao red na *aria samajiste*, oni su na prostački način vrijedali Časnog Poslanika islama, s.a.v.s., i upustili se u divljačke napade protiv njega. Međutim, zbog poslušnosti uputama Obećanog Mesije njegovi sljedbenici su uzdržano podnijeli ovo potresanje njihovih najdražih osjećanja i niko čak nije uzvratio protest protiv ovog teškog prekršaja vjere.

Finansijski komesar u Kadijanu

Dana 21. marta 1908, sir Džejms Vilson, finansijski komesar u Pendžabu, posjetio je Kadijan. Kako je ovo bila prva prilika da ovako visoki državni službenik posjeti grad, Obećani Mesija je zatražio od svih članova Zajednice da mu zažele dobrodošlicu i da mu podignu šator u dvorištu njegove škole. Obećani Mesija ga je, također, primio kao gosta. Pošto su protivnici Obećanog Mesije tvrdili da je on tajno bio nesklon vladi i da, iz ovog razloga, suprotno tradiciji njegove kuće, nije pridavao važnosti bilo kojem visokom državnom službeniku, on je iskoristio ovu priliku da razbije ovu neosnovanu sumnju i lično je otišao posjetiti finansijskog komesara. Ovom prilikom, s njim je u društvu bilo sedam ili osam njegovih sljedbenika. Finansijski komesar ga je primio vrlo uljudno na ulazu svoga šatora i raspitivao se o raznim stvarima u vezi s Pokretom. Iz razgovora je proizašla jedna stvar koju je vrijedno posebno spomenuti. Muslimanska liga je bila tek nedavno nastala i britanski službenici su smatrali da će se to pokazati korisnom protutežom nezdravom utjecaju *Kongresa* (jedne političke partije Indije sa hindu većinom na čelu). Neki od službenika su otišli tako daleko da podstaknu članove aristokracije da se pridruže Ligi. Finansijski komesar je napravio napomenu o Ligi i pitao Obećanog Mesiju za njegov stav o tom pitanju. Zapazio je da on na Ligu nije gledao s naklonošću. Finansijski komesar je, onda, spomenuo neke dobre stvari o Ligi. No, Obećani Mesija je zadržao svoj stav da ovakvi politički metodi i aktivnosti uvijek

nose veliki rizik. Njegov sagovornik je ostajao pri svom da Ligu ne treba procjenjivati kroz iskustvo s Kongresom. Spomenuo je da su okolnosti pod kojima je ovaj nastao bile takve da se upravo na početku moglo vidjeti da će on sigurno prevazići granice odgovarajuće političke aktivnosti, a da je, međutim, osnivanje Lige bilo vođeno od takvih ljudi i da je njeno konstituisanje bilo takvo, da ona nikada neće moći slijediti vodstvo Kongresa. Na ovo je jedan od sljedbenika Obećanog Mesije, Kavaja Kamal-ud-Din, koji je bio osnivač *Voking misije* i vlasnik magazina “*Muslimani Indije*”, podržao stav sir Džejsma Vilsona i rekao kako je on lično bio član Lige i da su njena pravila takva da nije bilo bojazni da će zauzeti pogrešan pravac. Ali, u odgovoru obojici, Obećani Mesija je rekao da je njemu izgledalo da će to sigurno jednog dana poprimiti boje Kongresa i da on smatra da je miješanje s politikom opasno. Tu se razgovor završio, no, svaki student savremene politike svjestan je da se ovo zapažanje pokazalo istinitim do posljednjeg slova.

Posljednja posjeta Lahoru

Dvadeset šestog aprila iste godine odlučio je, zbog bolesti moje majke, otići u Lahor. Noć prije toga došla mu je ova objava: “*Nemoj se osjećati sigurnim naspram sudbine trenutka.*” Odmah je ovu objavu spomenuo onima koji su bili oko njega i dodao da ona predskazuje neku ozbiljnu nevolju. Događilo se da se te iste noći moj mladi brat, Mirza Šarif Ahmad razbolio. Zato je putovanje bilo odgođeno za jedan dan. Sljedećeg dana neki drugi članovi grupe bili su neraspoloženi. Ipak smo na kraju krenuli. Kad je grupa stigla do Batala, željezničke stanice za Kadijan, doznali su da nije bilo moguće rezervirati mjesta za grupu jer je zbog nekih problema na državnoj granici bio manjak putničkih vagona. Zbog toga je grupa morala čekati u Batali dva ili tri dana. Obećani Mesija je predlagao mojoj majci s obzirom na objavu koja je nago- vještavala nevolju, kao i na zapreku koju je Bog postavio na

njihov put, da bi bilo poželjno da oni ostanu u Batali nekoliko dana. Ovo bi bila dobra prilika za nju da promijeni zrak i da dobave ženskog doktora za njeno liječenje. Moja majka je, međutim, željela ići u Lahor. Na kraju, poslije dva ili tri dana, grupa je stigla u Lahor. Uskoro po njihovom dolasku u cijelom gradu je nastalo komešanje i, kao i obično, svi maulvi su se udružili da mu se suprotstave. Njegovi protivnici su započeli seriju predavanja na otvorenom u blizini kuće u kojoj je bio smješten Obećani Mesija. Predavanja su počinjala svaki dana popodne i trajala bi do devet ili deset sati noću. U ovim predavanjima on je obasipan najpogrdnijim uvredama i kako je jedini put do njegove rezidencije vodio preko otvorenog, ovo je bilo vrlo bolno iskustvo za njegove sljedbenike. Obećani Mesija ih je, međutim, upozorio da, pošto njemu te uvrede nisu nanijele nikakvu očitu štetu, oni trebaju proći tiho i zanemariti ih. Pošto je namjeravao svoju posjetu produžiti nekoliko dana, članovi Zajednice su počeli pristizati iz svih krajeva, tako da je stalno bila velika grupa ljudi u kući. Osim ovog, drugi posjetioci su, također, dolazili da ga vide.

Obraćanje bogatim

S obzirom da su dobrostojeće klase u Indiji, kao i svuda širom svijeta, prilično nezainteresirane za religiju, bilo je uređeno da jedan od njih, koji nije bio Ahmadi, ali je bio veliki poštovalac Obećanog Mesije, pozove na večeru vodeće ljude u gradu i da im Obećani Mesija održi govor prije večere. Taj govor, međutim, nekako se odužio. Nakon jednog sata, jedan od gostiju je napravio gest nestrpljenja. Na ovo je nekoliko drugih gostiju reklo kako su navikli da imaju večere svaki dan, ali da nikada nisu imali duhovni obrok pred sobom i da zato Obećani Mesija treba nastaviti svoje izlaganje. U skladu s tim, nastavio je govoriti oko dva sata ili i duže. U vezi s ovim govorom bio je poslije pronesen glas da je Obećani Mesija opozvao svoju tvrdnju o poslanstvu. Lahorske novine Akbari-i-Aam su, također, dale publicitet ovom izvještaju. Na to je Obećani

Mesija izdao opoziv i rekao da je on tvrdio da je poslanik i da nikada nije povukao ovu tvrdnju. On je negirao da je bio osnivač novog Šerijata, zato što je konačni Šerijat bio donesen od Časnog Poslanika, s.a.v.s., i on ostaje na snazi.

Poruka mira i smrt Obećanog Mesije

Obećani Mesija je patio od hronične dijareje. Kada je došao u Lahor, stanje se pogoršalo. Stalna rijeka posjetilaca nije mu ostavljala vremena za odmor. U ovom stanju je primio objavu koja je značila: *“Vrijeme za marš je noć; opet, vrijeme za marširanje je pri ruci.”* Objava je izazvala veliku zabrinutost među njegovim sljedbenicima, ali je uskoro stigla vijest o smrti jednog prijatelja iz Kadijana i ljudi su bili umireni, misleći da se objava odnosila na taj događaj. No, kad je neko upitao Obećanog Mesiju, rekao je da se to odnosi na mnogo važniju osobu, a ne na umrlog. Uznemirena ovim odgovorom, moja majka je izrazila želju da bi se svi trebali vratiti u Kadijan. *“Da idemo natrag sada”*, rekao je, *“nije u mojoj moći. Sada je jedino Bog taj koji me može odvesti natrag.”* No, uprkos bolesti i primljenoj objavi, on je ostao predan svom radu. Pod ovakvim okolnostima odlučio je održati predavanje o temi prijateljskih odnosa i uzajamnog razumijevanja između hindu i muslimana. Napisao je predavanje i dao mu naslov **“Poruka mira”**. Napor oko pripreme predavanja ga je još više oslabio. Dijareja se pojačala. Noć prije nego što je pisanje bilo završeno došla mu je objava koja je značila: *“Nemoj polagati vjeru u ovaj nesigurni život.”* Odmah je ovo spomenuo svojoj porodici i rekao da se to odnosi na njega. Sljedećeg dana je pisanje bilo završeno i predano na štampanje. U noći koja je slijedila dijareja se još više pojačala. Bio je jako oslabio. Probudio je svoju majku. Kad je ona došla, bila je vrlo zabrinuta. U svojoj zabrinutosti pitala je šta mu je. Njegov odgovor je glasio: *“Ono isto o čemu sam ti kazivao”* (misleći na smrt). Poslije ovoga je imao još jedan napad dijareje i postao je još slabiji. *“Pošalji po Maulvi Nur-ud-Dina”*, rekao je, i onda nastavio: *“Probudi Mahmuda*

(pisca ovih redova) i *Mir Sahiba* (njegovog punca).” Ja sam spavao niže u sobi, na maloj razdaljini od njega. Bio sam pozvan. Zatekao sam ga vrlo iscrpljenog. Doktor je već bio došao i pružio mu pomoć koju je mogao. Ali, on se nije oporavljao. Na kraju mu je dao injekciju. Onda je zaspao. U zoru je ustao i klanjao sabah-namaz. Grlo mu je bilo potpuno hrapavo. Pokušavao je govoriti, ali nije mogao ispustiti glas. Tražio je papir i olovku, ali nije mogao pisati. Pero mu je ispalo iz ruke. Uskoro ga je obuzeo drijemež. Oko pola jedanaest njegova časna duša je otišla svome Uzvišenom Gospodaru, čijoj religiji je posvetio sav svoj život, služeći na tom putu. Allahu pripadamo i Njemu ćemo se vratiti. Sve vrijeme na njegovim usnama bila je samo jedna riječ, a ta riječ je bila “Allah”.

Vijest o njegovoj smrti se kao munja proširila cijelim gradom. Članovi Zajednice u raznim mjestima bili su obaviješteni telegramom. Većernje novine i jutarnja izdanja su u sve dijelove Indije odnijele vijesti o odlasku ove uzvišene osobe. Uvijek će biti pamćena velikodušnost koja je ukrašavala njegov odnos prema svojim protivnicima. Također će ostati zapamćeno radosno likovanje kojim su njegovi protivnici propratili ovu vijest. U roku od pola sata nakon što je ispustio dušu skupila se grupa lahorskog naroda ispred kuće gdje je njegovo časno tijelo počivalo i počeli su pjevati pjesme pobjede, dok su drugi iskazivali svoje emocije fantastičnim maskaradama.

Ljubav s kojom su njegovi sljedbenici ovo propratili može najbolje biti opisana činjenicom da mnogi od njih, dok su još pred svojim očima gledali njegovo tijelo, nisu željeli da vjeruju svome čulu, nisu mogli prihvatiti spoznaju da ih je njihov voljeni zauvijek napustio. Osjećanja s kojima su se sljedbenici dvojice Mesija odnosili prema svojim učiteljima, razlikuju se samo u tome što je za sljedbenike prvog, činjenica da je njihov učitelj sišao živ s križa bila stvar izvanrednog iznenađenja i zapanjenosti, a za sljedbenike ovog drugog najjača, srceparajuća bol je bila činjenica da ih njihov učitelj napušta zauvijek. Prvi nisu mogli shvatiti kako je Mesija bio živ, ovi drugi nisu mogli

prihvatiti činjenicu da Mesija može umrijeti. Trinaest stotina godina unazad, kada je Pečat Poslanika napustio ovaj život, jedan pjesnik je sljedećim riječima izrazio bol u svom srcu:

*“Ti si bio vid mojih očiju;
tvojom smrću moje oči su izgubile vid.
Poslije tvoje smrti, neka umire ko god hoće;
ja sam samo od tvoje smrti strahovao.”*

Trinaest stotina godina poslije smrti Časnog Poslanika (s.a.v.s.) smrt njegovog sljedbenika je očima nebesa ponovo predstavila istu scenu – da su oni koji su ga prepoznali osjećali da je svijet napušten za njih i da je ono što su oni voljeli otišlo na onaj svijet. Osam godina je proteklo od ovog tragičnog događaja, a njihova osjećanja se nisu promijenila. Stoljeća mogu proći, ali oni nikada neće napustiti sjećanje na dane kad je voljeni poslanik Božiji živio među njima i kretao se među njima.

Bol učini da osoba izgubi mjeru. Govoreći o smrti Obećanog Mesije, ja sam se udaljio od teme. Kao što sam rekao, on je umro oko pola jedanaest. Odmah je napravljen dogovor da se tijelo prenese u Kadijan, i do noći, teška srca punog bola, njegovi sljedbenici su krenuli vozom za Kadijan, noseći mrtvo tijelo sa sobom. Ovako je bila ispunjena objava koja je već bila

objavljena u nekoliko novina, npr.: *“Oni su donijeli njegovo tijelo umotano u ćefine.”* Od Batala je tijelo odmah bilo preneseno u Kadijan. Prije sahrane, članovi Zajednice koji su bili prisutni u Kadijanu (uključujući stotine predstavnika izvana) jednodušno su izabrali hazreti Maulvi Nur-ud-Dina iz Bera kao nasljednika i halifu Obećanog Mesije i dali mu zakletvu vjernosti. Ovako je bila ispunjena objava objavljena u Testamentu (*“Alwasiat”*) da će, kako je poslije smrti Časnog Poslanika, s.a.v.s., Bog pozvao hazreti Ebu-Bekra da zauzme njegovo mjesto, upravo tako i za sljedbenike Obećanog Mesije Bog načiniti sličnu opskrbu. Onda je halifa klanjao dženazu i nakon podneva je uslijedila sahrana. Tako je bila ispunjena objava: *“Dvadeset sedmog je jedan važan događaj vezan za mene”*, koju je primio u decembru 1902. godine, a koja je tada bila odštampana u raznim novinama, jer je on umro 26. maja, a sahranjen 27. Uz tu objavu je bila još jedna koja je pomogla u njenom rasvjetljavanju, a koja je nosila riječi *“vrijeme je blizu za tvoju smrt”*.

O njegovoj smrti su i engleske i domaće novine, uprkos religijskim razlikama, izjavile jednoglasno da je on bio jedan veliki čovjek svoga doba.

Ahmadija pokret u islamu

Hazreti Mirza Ghulam Ahmad (1835 – 1908), osnivač Ahmadija pokreta, pripadao je uglednoj muslimanskoj porodici iz Kadijana (Indija). On je bio pobožan čovjek i kad je primio

Božija otkrovenja, 1891. godine je proglasio da je on Obećani Mesija i Mehdi, čiji dolazak je bio predskazan od Časnog poslanika islama, Muhammeda, a.s., kao i u knjigama drugih vjera. Njegova tvrdnja predstavlja osnovni princip Ahmadija pokreta u islamu i njegovi sljedbenici vjeruju da je, kao što je ponovni dolazak Elijaha bio ispunjen u osobi Džona Baptista, tako je isto drugi dolazak Isaa, a.s. (Isusa Krista) bio ispunjen, u duhovnom smislu, kroz pojavu hazreti Mirze Ghulam Ahmada. Kako su na drugi dolazak Isaa (Krista) čekali i kršćani i muslimani, Ahmadija pokret predstavlja zajedničku obavezu sljedbenicima obiju vjera.

Osnivač Ahmadija pokreta izvlači inspiraciju i uputu od Muhammeda, Časnog poslanika islama, s.a.v.s. On niti je predložio novu religiju, niti je predstavio bilo kakvu religijsku inovaciju. Centralna tačka njegove misije je bila oživljavanje i obnova islama. Njegova učenja predstavljaju bitnost islama, oslobođenog svih naslaga koje su tokom mnogo stoljeća, izobličile i izmijenile doktrine i praksu islama. U vrijeme kad se fanatizam i mračnjaštvo smatraju glavnim odlikama muslimanskog razmišljanja, on je predstavio svjež pogled na mudrost i filozofiju islamskih učenja. Njegovo predstavljanje bilo je zasnovano samo na Časnom Kur'anu i onome što je proglasio i prakticirao Časni Poslanik islama.

Od sljedbenika Ahmadija pokreta se traži da u svojim svakodnevnim životima pokazuju socijalne, moralne i duhovne vrijednosti usađene islamom. Oni su, također, obavezni da promovišu prijateljske odnose, dobru volju i pravednost, ne samo među sobom, nego, također, među drugim narodima i zajednicama. Ahmadija pokret je zapažen po svojim misionarskim naporima širom svijeta za projektovanje i propagiranje poruke istinskog islama. Njegov uspjeh se može pripisati strogim naredbama njegovog osnivača, da samo kroz razumijevanje i ljubav srca i razum ljudi, mogu biti pobijedeni. Pokret je aktivno uključen u socijalnu brigu i u ispunjavanje potreba obrazovanja ne samo svojih članova, nego i zajednica u kojima žive, pogotovo

u Africi gdje je osnovano nekoliko škola i bolnica.

Premda počinjući vrlo skromno prije stotinu godina, Pokret je sada poznat kao dinamična organizacija unutar ogromnog tijela islama. Njegovi ogranci su prošireni širom svijeta i njenih dvije stotine miliona sljedbenika čine pozitivan element unutar savremenog islama. Prva prekomorska misija je osnovana u Velikoj Britaniji 1914., a kamen temeljac za Londonsku džamiju je položen 1924. godine. Slijedile su misije i džamije otvorene u USA, Zapadnoj Indiji, Kanadi, Japanu, Istočnoj i Zapadnoj Africi, te u nekoliko zemalja Azije i Evrope. Uprava Pokreta je u Rabvi (Pakistan), ali je značajan broj sljedbenika u Indiji, Bangladešu, Indoneziji, Singapuru, Šri Lanki, Gani, Nigeriji, Gambiji, Siera Leoneu, Keniji, Tanzaniji i Mauriciusu. Što se tiče Evrope, Ahmadija misije se nalaze u Belgiji, Danskoj, Njemačkoj, Nizozemskoj, Norveškoj, Španiji, Švedskoj, Švicarskoj, Sloveniji, Bosni i Hercegovini, Češkoj, Slovačkoj, Mađarskoj, Kosovu i Albaniji.

Uprava misije Velike Britanije je u ulici Gressenhall Road br. 16, London SW 18 5QL (02-8870 8517), a osnovni ogranci su u Birminghamu, Bratfordu, Crojdonu, Istočnom Londonu, Gillinghamu, Glasgowu, Huddersfieldu, Manchesteru i Southallu. Broj Ahmadija u Velikoj Britaniji prelazi dvadeset hiljada. Većina njih je profesionalno obučena i zapaženi su po svom pridržavanju lokalnih zakona i po svom doprinosu socijalnom i ekonomskom životu zajednica u kojima žive. Ahmadija zajednica u Velikoj Britaniji nedavno je dobila *Sheephatch School* u Tilfordu (Surrey), što će omogućiti odgovarajući prostor i opremu za stalnorastuće religijske i kulturne aktivnosti Zajednice. Novi centar Zajednice je nazvan *Islamabad*.

Hazreti Mirza Tahir Ahmad je bio četvrti nasljednik Obecanog Mesije i poglavar Ahmadija muslimanskog pokreta od juna 1982. godine. Roden je 1928., studirao je u Lahoru i na školi orijentalnih i afričkih studija na Londonskom univerzitetu. U upravi Pokreta je obavljao različite dužnosti i stekao je ogroman ugled kao poznavalac historije i teologije i kao nadaren poeta, govornik i pisac. Njegovi interesi su, također, literatura i međunarodni poslovi. Proputovao je naširoko Aziju,

Ako želite više informacija o Ahmadija muslimanskom džema'atu, preporučujemo Vam slijedeću literaturu na bosanskom jeziku:

Filozofija učenja islama • Osnovne i bitne informacije o Ahmadijanstvu • Istina o Ahmadijama i njihovom svetom osnivaču • Knjiga o namazu • Preporod vjere • Ljubavnost Časnog Poslanika prema djeci • Ahmad i Sara • Ahmad i Sara idu u džamiju • Molba za našu braću i sestre • Zašto sam postao Ahmadi • Poruka mira • Ahmadija muslimanski džema'at – kratak uvod • Odgovor na primjedbe protiv Ahmadija i njihovog osnivača • Naše učenje • Odabrane izreke iz Časnog Kur'ana • Odabrane izreke Časnog Poslanika Islama • Odabrane izreke Časnog Mesije • Hazreti Ahmad – Obećani Mesija • Halifat u Ahmadijatu • Oporuka • Šta je Ahmadija muslimanski džema'at ponudio čovječanstvu? • Letke na različite teme: Isa, a.s.; Islam; Ahmadija džema'at; Obećani Mesija i t.d.

Bilo kakve informacije o Islamu ili literaturu na raznim jezicima možete dobiti na slijedećim adresama:

Bosna i Hercegovina:

Mesdžid Baitul – Islam
Tuzlanska 1b
71000 Sarajevo
Tel. 00-387-33-612612

Belgija:

Brusselstraat 3
1700 Sint-Ulriks-Kapelle
(Dilbeek), Brussels
Tel. 00-32-2-4666856

Holandija:

De Moskee
Oostduinlaan 79
2596 JJ, Den Haag
Tel: 00-31-703-242881

Kanada:

Baitul – Islam
10610 Jane Street
Maple, Ontario
L6A 3A 2

Švedska:

Nasir Moske
Tolvskillings Gatan 1
414-82 Gotenborge
Tel: 00-46-31-414044

Švicarska:

Mahmud Moschee
Forchstrasse 323
8003 Zurich
Tel: 00-411-3815570

Njemačka:

Genfer Strasse 11
60437 Frankfurt am Main
Tel: 00-49-69-50688600
Fax: 00-49-69-50688666

Norveška:

Ahmadiyya Muslim Mission
Frogner VN 53
0266 Oslo 2
Tel: 00-472-244718

Velika Britanija:

The London Mosque
16 Gressenhall Road
London SW 18 5QL
Tel: 00-44-20-8870-8517